

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor, 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor, 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Băncile sătești.

— In România și la noi. —

Acum, când și la noi s'a început o lucrare mai stăruitoare, mai cu pricepere și cu mai mulți sorți de isbândă pentru înființarea de bănci sătești, poate că va fi bine, să căutăm a cunoaște trecutul și dezvoltarea băncilor sătești din România, ca fiind mai aproape de noi. Și apoi, să vedem ce ispravă am făcut noi pentru întru-chiparea acestor fel de bănci și la ce rezultat am ajuns până acum. Cunoșcându-le acestea, poate că mai bine ne vom putea da seama, ce și cum să lucrăm în viitor.

Inființarea băncilor sătești a adus-o cu sine sărăcia, și în partea cea mai mare, cămătăria cea afară din cale. In vremuri de lipsă, Jidovimea și cămătarii cei fără de suflet au năpădit satele, s'au folosit de nepriceperea oamenilor și în scurtă vreme s'au instăpânit pe averile lor, aducându-i la sapă de lemn.

Ca să se poată veni în ajutorul oamenilor năpăstuiți de cămătarii și liftele străine, s'au căutat tot felul de căi și mijloace, prin cari sătenii nepricepuți și neajutorați să poată fi scăpați din ghiarale nesățioaselor lăcuste de tot felul și să poată fi ridicați și ei la o stare mai bună.

Ca cel mai bun mijloc de apărare împotriva cămătariilor și o puternică pârgie de înavuțire economică, s'a dovedit a fi Băncile sătești.

Urzitorul acestor fel de bănci a avut în vedere numai binele obștesc: Iubirea de aproape și ajutorul împrumutat, dar nici decum îmbogățirea unora pe socoteala altora.

Se înțelege, că împotriva acestor fel de bănci s'au ridicat o mulțime de dușmani. Aceia, cari trăiau din sudoarea țărânului român, își vedeau primejdivele isvoarele lor de venite. Vedeau, că prin înființarea acestor bănci, li-se ia apa dela moară, și de aceea căutau în tot chipul să zădărnicească înfăptuirea lor.

In mare parte, chiar și țărani au fost duși în rătăcire. Nici ei nu voiau să creadă, că băncile sătești se înfăptuiesc spre binele și fericirea lor. Poporul nepricepător și dus în rătăcire nu se prea opintește ca să scape din ghiarale cămătariilor și să ajungă la o stare mai bună.

In astfel de împrejurări, grea a trebuit să fie sarcina, pe care au luat-o cei puțini, ca să o ducă la isbândă. Pe lângă toate piedecile ce li-s'a pus în cale, ei totuși n'au șovăit. S'au încrezut în puterile lor și în cauza cea dreaptă, pe care o propoveduiau. Au mers înainte, și cu bucurie îi vedem că se apropie de cea mai deplină isbândă.

In România s'a înființat cea dintâi bancă sătească în anul 1891 în comuna Dara din județul Buzău, cu 34 membri și cu un capital de 127 lei.

Dela 1891 și până la 1900, adecă în timp de 9 ani, abia s'au mai înființat 75 de bănci. Dujmanii erau mulți și poporul neînțelegător.

In anii 1901 și 1902 mișcarea pentru înființarea băncilor sătești a luat un avânt cu mult mai mare și mai îmbucurător. In acești doi ani s'au înființat 630 de bănci nouă. Așa, că la sfârșitul anului 1902 erau înființate peste 700 de bănci cu un capital de 4 milioane 250 mii 600 lei.

In fruntea acestor bănci au fost puși învățătorii. Aceștia, cu ajutorul preoților și a altor fruntași binevoitori ai poporului, au condus afacerile cu pricepere și au dovedit, că băncile sătești sunt o adevărată binefacere și un isvor de îmbogățire pentru poporul dela sate.

Pe lângă toate roadele îmbelșugate, ce le aduceau băncile sătești, ele totuși nu erau încă recunoscute din partea statului cu dreptul de a fi, și nu aveau nici o temelie, pe care să-și poată răzima ființa lor.

Abia după 12 ani au putut să fie recunoscute din partea statului și cărmuitorii țării, la anul 1903, au adus o lege, prin care li s'a dat băncilor sătești drepturile de lipsă și astfel au fost așezate pe o temelie trainică și dăinuitoare.

Mai mult, cunoscându-li-se acum însemnătatea și folosul lor pentru viața economică, cărmuitorii țării au înființat o bancă numită: „Cassa centrală a băncilor sătești”, punându-i la îndemână suma de 20 milioane lei. La început „Cassa centrală” a fost pusă pe lângă banca „Creditul agricol”. Dar legătura dintre „Cassa centrală” și „Creditul agricol” s'a dovedit nepractică și după trei ani, la 1 Aprilie 1906, au fost despărțite dela olaltă. „Cassa centrală” era acum de sine stătătoare și avea împuternicirea de a înlesni creditele de lipsă pentru băncile sătești.

„Cassa centrală” n'a venit numai în ajutorul băncilor sătești, cu ajutorul ei, ci a pus la cale și înființarea de cooperative sătești. Adecă: Insoțiri de consum, tovrășii pentru cumpărarea de mașini agricole, tovrășii pentru exploatarea de păduri și pentru arândarea de moșii, lăptării, țesătorii și altele.

Incepând cu anul 1903, băncile sătești și celelalte însoțiri și tovrășii sau cooperative, cum le numesc cei din România, au luat un avânt tot mai mare. Astfel vedem, că la sfârșitul anului 1913 au fost: 2755 bănci, cu 510 mii 118 membrii, cu un capital de aproape 80 milioane lei. Fondurile de rezervă ale acestor bănci s'au ridicat

la suma de peste 6 milioane și fondurile culturale 179 de mii lei.

Afară de numărul băncilor, s'au mai înființat 210 însoțiri de consum cu 9916 membri. Capitalul acestor însoțiri e 1 milion 263 mii de lei. Fondul de rezervă 171 mii lei și fondul cultural 15 mii lei. Insoțiri pentru exploatarea de păduri 119 cu 6677 membri, cu un capital de 770,220 lei și fondul de rezervă 72,300 lei. Insoțiri pentru arândarea de moșii s'au înființat 487, cu 66,170 membrii, cu un capital de aproape 4 milioane lei, fondul de rezervă un milion și jumătate.

Numărul băncilor și al celorlalte însoțiri și tovrășii e de 3571, cu 592,781 membri. Capitalul societar trece peste 85 milioane lei. Fondurile de rezervă aproape 8 mil. și fondurile culturale 194 mii de lei. Acestea ar fi pe scurt isprăvile, la cari s'a ajuns în România, prin înființarea băncilor sătești și a celorlalte însoțiri economice, în vreme de 22 ani.

Cu toată isprava și cu tot sporul la care s'a ajuns, o seamă de oameni, cari cunosc tainele acestor bănci și menirea ce o au ele în mijlocul poporului dela sate, nu sunt mulțumiți cu temelia pe care au fost așezate prin legea din 1903. Ei sunt de părerea, că băncile lor, așa cum s'au întemeiat, s'au depărtat de scopul ce l'au avut în vedere urzitorul lor Raiffeisen și cer cu tot dinadinsul, ca statul, să facă schimbările de lipsă. Schimbările, pe cari le cer binevoitorii poporului, sunt următoarele:

1. Părțile fundamentale sau părțile să fie pentru toate băncile deopotrivă de mari și fiecare membru să aibă numai o parte.

2. Imprumuturi să dea băncile numai la membrii, dar nu și la nemembri, cum dau acum.

3. „Cassa centrală” să fie a băncilor sătești și nu a statului și fiecare bancă să fie membru al cassei centrale.

4. Capitalul Cassei centrale să fie urcat, dela 20 de milioane la suma trebuincioasă pentru înlesnirea creditelor pe seama băncilor.

5. Statul să înființeze o școală pentru pregătirea celor ce vor lua conducerea cooperativelor, adecă a însoțirilor economice. Aici se simte mai mult lipsa de pregătire și nu la băncile sătești.

Dacă băncile sătești din România vor putea să ajungă la îmbunătățirile ce le doresc binevoitorii poporului, atunci și numai atunci, vor putea să-și împlinească adevărata lor chemare.

Să vedem acum ce ispravă am făcut noi și la ce spor am ajuns până acum.

Noi am început cu înființarea băncilor sătești cu trei ani mai târziu ca cei din România. Ei au început în 1891 și noi în 1894.

Urzitorul băncilor sătești dela noi au fost fericitul Dr. Aurel Brote, care a tradus și cartea pentru Insoțirile de credit sistem Raiffeisen. Dr. Aurel Brote, împreună cu tovarășii săi din comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu” au alergat și cutreerat satele și au răspândit ideea pentru înființarea băncilor sătești.

La noi, cea dintâiu bancă sătească s'a înființat în comuna Roșia din comitatul Sibiiului, la anul 1894. După doi ani s'a mai înființat una în Apoldul-inferior. După alți doi ani s'au mai înființat încă 4: în Aciliu, Pianul de sus, Răchita și Mohu. Așa că la sfârșitul anului 1898 „Reuniunea română de agricultură” se putea mândri cu 6 bănci sătești înființate de ea. Era puțin, dar totuși era un început dela care se putea aștepta în viitor mai mult. La noi, ca și în România, băncile sătești au mai mulți contrari, ca binevoitori. Tot ce s'a făcut pentru ele după moartea fericitului Dr. Aurel Brote, s'a făcut de cătră „Reuniunea rom. de agricultură”, al cărei suflet a fost și este secretarul ei.

Pe lângă toată osteneala, ce s'a depus, abia am ajuns să avem în comitatul Sibiiului 25 de bănci cu 2649 membri, cu un capital societar de 60 mii 803 coroane. Fondurile de rezervă sunt 56,732 cor. și fondurile de binefaceri 15,066 cor. cu realități de 11,347 cor. Avera totală a acestor 25 de bănci este de 143,948 coroane.

În timpul din urmă s'au mai înființat încă vre-o 25 de bănci sătești prin diferitele comitate. Acestea fiind mai decurând înființate, abia încep să dea seamne de viață. Atâta e tot ce s'a putut face la noi până acum. Nădăjduim însă, că în viitor se va face cu mult mai mult. Ghița e spartă și apa începe să curgă în valuri.

Noi n'am putut, ori n'am vrut să înțelegem rostul băncilor sătești. A trebuit să vină acela, care de mult le-a înțeles rostul. A trebuit să vină marele bărbat Vasile Stroescu și cu voința-i neștrămutată să ne înduplece a merge pe calea, care duce la desrobirea țaranului român.

Asociațiunea, care a primit ofertul dlui Stroescu, a fost acum în urmă mai norocoasă. A isbutit să afle pe omul, căruia cu deplină nădejde să-i încredințeze afacerea băncilor sătești. După semnele de până acum, putem nădăjdui, că dorința marelui Stroescu se va împlini în cel mai scurt timp. Conferențiarul cooperativ al „Asociațiunii”, dl Nicolae Iancu, este omul care își pricepe chemarea și nu se va abate dela ținta ce și-a propus.

Din dietă.

Deputații din opoziția maghiară învinuesc pe Români pentru atentatul dela Dobrițin.

Deputații români resping cu tărie astfel de învinuiri josnice.

În ședința dela 2 Martie n. era să se pornească în dietă desbaterea asupra vorbirii prim-ministrului Tisa despre consfăturile de pace între Maghiari și Români.

Opoziția maghiară s'a pus însă și a început să facă gălăgie, în legătură cu atentatul dela Dobrițin, pentru care ar voi să facă răspunzători pe Români, deși până

acum nu s'a putut nimic dovedi, ceea ce ar îngreună poporul român.

Pe de altă parte deputații opoziționali au început a aduce guvernului câte învinuiri, cu privire la felul cum sprijinește băncile și societățile de navigație (cari umblă cu vapoare pe mare). Asupra acestor afaceri, e drept, că se fac câte hatăruri din partea guvernului, căruia societățile încă îi fac apoi hatăruri...

Deputații opoziționali, de astădată, n'au voit să critice numai ținuta guvernului, ci, din acest prilej să amâne desbaterea asupra consfăturilor de pace dintre Maghiari și Români. În acest timp s'au îngrijit ca să producă un nou măr de ciartă, să aducă nouă învinuiri Românilor. Astfel sunt de a se înțelege atacurile prăpăditului de Poloni asupra Românilor. Dar aceștia încă nu i-au rămas datori. Poloni și-a căpatat teiul său din partea deputatului nostru dl Alexandru Vaida-Voevod, dupăcum se va vedea mai jos.

Ședința din 2 Martie.

A fost deschisă prin viceprezidentul Szasz, care, amintind de atentatul dela Dobrițin, a făcut propunere, ca dieta să condoleze (să-și spună părerea de rău) telegrafice pe neamurile celor nenorociți, iar episcopului Mikloși să-i gratuleze, că a scăpat teafăr. Szasz zice mai departe, că acest atentat trebuie socotit ca venit în contra *cinstei națiunii*, de aceea memoria victimelor să fie cinstită ca memoria unor martiri ai națiunii.

Îndată după Szasz ia cuvântul vestitul și „cinstitul” Poloni, care zice, că guvernul (!?) ar fi făcut încercări să micșoreze și domolească originea atentatului. El susține, că — oricine ar fi făptuitorul atentatului — persoanele răspunzătoare în privința morală și politică au să fie căutate în sinul Românilor ultraiști.

La auzul acestor cuvinte ticăloase **deputații români** (Dr. Mihali și Dr. St. C. Pop) strigă: Protestăm împotriva acestei calomnii!

Președintele Szasz: Deoarece afacerea atentatului dela Dobrițin e dată pe mâna judecătoriei, îl rog pe dl deputat să nu se ocupe acum aici cu această afacere.

Poloni: Eu vreau să împedec ca afacerea să se facă mușama... Și am voit să atrag atenția dlui prim-ministru, ca să nu mai urmeze consfătuiri cu Români, fiindcă aceasta s'ar părea ca un fel de închinare în fața terorismului.

Diferite voci: Asta-i pietate? Iată pietatea!...

Într'aceea se anunță la cuvânt deputatul nostru **Dr. Alexandru Vaida-Voevod**, ceea ce observând șovinistii maghiari din nou s'au cătrănit.

Deputatul **Bartos** îi strigă (lui Vaida): Aderentul statului național maghiar!!

Deputatul **Horvat:** A fost scos odată de aici, pentru versurile lui românești.

Dr. Alexandru Vaida-Voevod declară, că propunerea președintelui e un act de pietate și nu trebuie judecată din punctul de vedere al diferitelor partide. Din cazul dela Dobrițin nu trebuie să se facă chestie de partid, dar aflu curios lucrul, că partidul național român e atacat fără nici un motiv (Se naște o larmă mare în băncile opoziției).

Președintele: Rog pe dl vorbitor să nu se ocupe cu această afacere, câtă vreme nu s'a isprăvit cu cercetările judecătoriei.

Deputatul Ostfi: A spus abia câteva vorbe și președintele îl și întrerupe.

Deputatul Kun: E curată comedie!

Președintele întrerupe pe vorbitor, zicându-i: V'am dat reparație încă în decursul vorbirii dlui deputat Poloni. Rog să nu mai continuați cu vorbirea.

Dr. Vaida-Voevod: Noi am fost atacați pe nedreptul cu o mare calumnie!!.....

Președintele sună mereu și strigă: Rog liniște!

Poloni strigă: Nici nu știi ce-am voit să zic, că nu mai lasat să vorbesc. (Din nou se naște sgomot mare. Cu toate acestea se aud sbierătele lui Poloni Mulți deputați guvernamentali par a se întărită, fiindcă președintele a întrerupt pe Vaida, prin ceea ce de nou s'a produs neliniște și pe care voiau să-l audă vorbind).

Prim-ministrul Tisa strigă: S'auzim!

Dr. Vaida: Cer cuvântul în afacere personală!

Mai mulți deputați opoziționali: N'ai fost atacat!

Deputatul Bikadi: Doar nu ți-a amintit nime numele! E adevărată comedie! (Cu toate acestea majoritatea îi dă cuvântul și astfel urmează).

Dr. Vaida: În dietă s'a vorbit de atâtea-ori despre afacerea de naționalitate. E primul caz, că contelui Tisa i-a reușit a însuflă la lumea maghiară o umbră de încredere față de Români. Consfăturile, cari s'au purtat între națiunea română și cea maghiară...

Voci (de pe băncile opoziției): Nu vorbi de națiune română, ci numai de naționalitate română.

Dr. Vaida: Consfăturile acelea formează baza de existență nu numai a poporului român, ci și a Ungariei. Protestez împotriva încercării de-a ni-se pune nouă în cărcă atentatul dela Dobrițin. Suntem obicinuiți să fim atacați din punct de vedere de partid, dar e totuși prea mult să....

Președintele întrerupe pe vorbitor și-l face atent să nu se depărteze dela obiect.

Dr. Vaida: Partidul național român a fost atacat și el trebuie să-și arete motivele pentru cari respinge atacurile. Fiind președintele foarte nerăbdător, resping numai pe scurt calomniile fostului ministru de justiție Poloni. **Celce a săvârșit atentatul nu trebuie căutat în rândurile partidului național român, pentru că acest partid n'a dat atentatori**, ci (întorcându-se cătră opoziție) **în partidul d-voastră!!** (Aici Dr. Vaida a făcut aluzie la deputatul opozițional Kovaci, care nu demult a pușcat în dietă asupra mesei ministeriale. Această asemănare nimerită a făcut pe deputații guvernamentali să aplauzeze pe Dr. Vaida).

Din nou s'a înștiințat la cuvânt **Poloni**, care, deja la început, spune: Vaida a vorbit în numele acelora, cari nu i-au dat nici o încredințare.

Dr. Teodor Mihali (îi strigă) A vorbit în numele nostru!

Poloni: Nimenea n'are dreptul să învinuiască, fără a putea dovedi.

Dr. Vaida (îi strigă): Tocmai de aceea e cu atât mai mare obrăznicia ce ai făcut-o față de noi (se produce mare larmă în băncile opoziției).

Poloni: Dl deputat Vaida vrea să-și bată joc de noi sub masca politică. Resping cu toată hotărârea, că partidul koșutist ar fi trimis atentatori la Dobrițin.

Președintele: N'am auzit, ca dl deputat Vaida să fi vorbit astfel (Mai mulți strigă: A înțeles pe Kovaci!) Rog pe dl deputat să se declare.

Dr. Vaida: În numele partidului național român...

Mai mulți deputați (strigă): Partid național român nu există! Așa nu poți vorbi! (Ba poate, perciunaților! Ori vrei voi, ori nu! *Trad.*)

Dr. Vaida (continuând): N'am zis așa. În numele partidului național român resping astfel de învinuiri. De acolo din partea, unde șade dl Poloni, s'a făptuit odată un atentat. Făptuitorul a fost Kovaci Gyula. Asta am voit s'o spun. (Sgomot).

Dep. Șumegi: Minte mereu! Odată l'am dat afară de aici (Sgomot tot mare).

În urma acestor atacuri s'a încheiat discuția asupra propunerii pentru condolarea celor căzuți la Dobrișin. Din multe puncte de vedere sunt însă foarte interesante atacurile nesăbuite ale deputaților opoziționali, cari din orice prilej vreau să-și arete ura contra Românilor, ceea ce s'a putut vedea din destul și acum. Propunerea președintelui a fost primită, iar după aceea s'a continuat discuția asupra unui proiect de lege, prin care să se reguleze unele contracte ce guvernul le încheie cu societăți navale (societăți, cari au vapoare, ce duc și aduc mărfuri și oameni pe mare).

Opoziția a făcut gură mare și la pertractarea acestui proiect, învinuind guvernul că ar proteja unele societăți străine în schimbul la cine știe ce hatăruri. Guvernul pertinește unele societăți și unele societăți mari, cari apoi și ele nu-și uită de guvern. Deputatul **Rakovski** a zis, că tot felul acesta de conducere e opera fostului ministru-președinte Lukaci (cel cu concesiunea de pe insula Margareta, pentru care s'a dat milioane partidului guvernamental).

In ședințele din 3 și 4 Martie

Încă s'a discutat tot numai asupra acestor subvenții (ajutoare de stat), pe cari le dă statul unor societăți de navigațiune. Ba în ședința din 3 Martie s'a produs un adevărat scandal pe tema acestei discuții. Deputații **Husar** și **Fernbach** sunt chemați la ordine în mai multe rânduri. În sală se produce mereu larmă. Deputatul **Haler** zice, că să se sprijinească industria

din țară, iar nu societățile străine cu vapoare. De altcum — spune Haler — ar fi bine ca pe linia, care merge spre Canalul Panama din America, să fie și un vapor care să poarte numele celui mai mare panamist (Haler a înțeles de sigur pe Lukaci, pentru ceea ce a fost chemat la ordine. În sală s'a produs hohote de râs).

Tot cu desbateri de acest fel s'a ocupat dieta și în ședința de azi, Mercuri în 4 Martie, când scriem aceste rânduri. În urma acestor împrejurări, discuția asupra vorbirii prim-ministrului Tisa, — cu privire la consfăturile de pace între Maghiari și Români, — n'a ajuns la rând pe ziua de 2 Martie, dupăcum să vestise în săptămâna trecută. Primim însă din Budapesta știrea, că pe mâne, Joi, e pusă la ordinea zilei desbaterea asupra consfăturilor de pace.

Consfăturile de pace în Casa magnaților.

Joi trecută, în 26 Februarie n., s'a întrunit în ședință și Casa Magnaților, din care fac parte atâția grofi-trântori. Opoziția maghiară își are și aci o seamă de partizani de-ai ei. Se știă că sunt aproape la 40 de inși, cari vor sprijini ținuta opoziției în dietă, iar din acest prilej vor ataca pe Tisa, îndeosebi pentru consfăturile cu Români.

Spre desbatere în casa magnaților erau la 20 de puncte, între cari legile votate de dietă asupra curților cu jurați, legea de presă, noua împărțire a cercurilor electorale și altele. Opoziționali s'au pregătit să facă larmă mai mare în jurul acestor legi și contra consfăturilor de pace.

Asupra consfăturilor a întrebat groful **Karoli** îndată după deschiderea ședinței. Și ce putea el să zică altceva, decât că: Locuitorii naționaliști ai țării au fost totdeauna egal tratați cu maghiarimea, care în liberalismul ei față de naționalități a trecut peste toate granițele! (După a ta părere, îngâmfatule, care ai vrea mai bine să ne vezi iarăș în iobăgie!! *Red.* Foi Pop.). — Apoi i-a bănuțit lui Tisa, că de ce a stat de vorbă cu comitetul național? El (Tisa) să-și fi luat numai informații despre naționalități, dar nu să stea de vorbă luni de zile cu așanumitul comitet național. Astfel de consfătuiri sunt tare păgubitoare pentru *statul național maghiar*. De aceea

Tisa nu numai că a greșit, dar a și păcătit în măsură mare și a periclitat „ideia“ de stat maghiară. Prin aceste consfătuiri s'a mărit numai încrederea Românilor în puterea lor.

Prim-ministrul Tisa i-a răspuns îndată lui Karoli, zicând între altele următoarele: Asupra consfăturilor s'au dat informații grozave prin gazete. În foile maghiare a pătruns azi atât de mult răspândirea minciunilor, încât pentru desmințirea lor n'ar ajunge cele 24 de ciasuri dintr'o zi. Sunt învinuit, că: de ce am stat de vorbă cu comitetul? Dacă voești să te înțelegi cu o pornire a unor oameni, atunci trebuie să vorbești cu acei bărbați, cari au trecut și rol conducător în partidul lor...

Groful **Hadic** (ii strigă): Dar este un ordin al lui Hieronimi, care a desființat acest partid.

Prim-ministrul Tisa: Acest partid există în tot cazul. **Existența partidului național român se poate vedea bine sau rău, dar nu se poate tăgădui.** Afară de aceea trebuie să se ia la cunoștință, că lucrează pe baza legilor, iar membrii lui voiesc să schimbe cu mijloace legale stările de azi. Ce vom câștiga, dacă nu luăm la cunoștință această organizație? Aceea, că lumea mare ne va judeca de apăsători ai naționalităților, fiindcă le oprim să se grupeze în partide politice. În ce privește consfăturile, Români și-au spus numai plângerile lor. La aceasta au drept. Doar ce mare lucru ar fi fost dacă completam un gimnaziu român (cel din Brad, dela 4 la 8 clase) și mai ridicam unul; sau dacă dădeam unele mărunte drepturi de limbă Românilor, — cu condiția, ca ei să-și schimbe unele puncte din programul lor, cari nu se potrivesc cu vederile statului național maghiar? (Da, da, n'ar fi fost lucru mare pentru Maghiari, dacă ne momiau cu lucruri mărunte! Iar dacă și pentru aceste sfărmituri îl iau la răfuială grofii unguri pe Tisa, — atunci noi Români cu atât mai puțin avem motiv să ne încredem azi într'o pace între Români și Maghiari. *Red.*)

La urmă Tisa a cerut, ca răspunsul lui să se ia la cunoștință. Karoli se declară de nemulțumit cu spusele lui Tisa. Făcându-se votarea, răspunsul prim-ministrului se ia la cunoștință cu 92 voturi, iar contra au fost 37.

Gu paloșul. 106

**Roveste vitejască din vremea descălecatului
Moldovei
de
Radu Rosetti.**

(Urmare).

— Și cât îmi dai pe dansa, mai întrebă popa.

— O sută de zloți, răspunse Jidovul fără a se uita la tovarășul său.

— Șuguiеști, zise Stoian, o fată ca asta dusă Sultanului face cel puțin două mii de zloți.

— Eu ași fi bucuros să prind pe dansa o mie, răspunse Jidovul, dar câte cheltuieli am să am eu până ce o voi vedea la Brusa și cât trebuie să mai împărțesc cu alții.

— Fără de trei sute de zloți te poți șterge pe bot, zise Stoian, nu ți-o dau.

— Atuncea poți s'o ții, zise Ițic, după ce am de înfruntat o mulțime de primejdii nu mai pot să și păgubesc.

— Bine, răspunse Stoian cu nepăsare, mâne voi lăsa fata pe sama Franțuzului ca s'o ducă în Ciortolom și eu mă voi repezi la Bacău ca să vorbesc cu prietenul meu, cu Panaite Argirofil; cred că el îmi va da prețul ce-l cer.

Pomenirea numelui lui Argirofil displică lui Ițic.

— Dar ce zor ai să întri în tocmală cu el; el este numai un Grec șiret și parșiv care te va înșelă cu bună seamă. Ce, numai dichit să-ți dau prețul care-l ceri? Vei lua o sută cincizeci de zloți și pace!

— Trei sute de zloți, nu las nici un ban mai jos. La urma urmei ași ști să mă duc și eu cu dansa s'o vând Turcilor. Doară nu am nevoie s'o duc chiar la Brusa, oamenii Sultanului vin până la Mangalia după fete frumoase.

— Ei, să zicem două sute de zloți, dar mai mult zic și zău că nu pot să dau.

— Ia nu mai vorbi prostii, zise Stoian. Acuma mi-aduc aminte că am la Mesembria pe un prieten franc care o trimis

multe fete de preț la Turci, plătind pe ele tot prețuri mari, câte patru și cinci sute de zloți, celor cari i le-au adus și nici una dintr'insele nu făcea cât aceea pe care ai văzut-o.

Se vede că Stoian cunoștea bine negustoria de fete care se făcea în toate țările dimprejurul Mării Negre, de când Turcii puseseră stăpânire pe Asia Mică și știă care sunt locurile unde această marfă se desfăcea mai cu ușurință, căci Ițic zise:

— Bine, să-ți dau trei sute de zloți, dar Dumneta să mi-o aduci la Bacău.

— Ba nu, zise Stoian, să vii Dumneta s'o iei pe samă la Borzești. De acolo mai poți pleca prin Adjud, deadreptul la mare. Eu ți-ași da-o și în astă seară, aice, dacă mi-ai mai da vr'o cincizeci de zloți pentru plata oamenilor cari mi-ar ajuta s'o scot din mâinile Franțuzului.

— Nu, zise Ițic, nu se poate, că nici nu am unde s'o țin închisă aice în Chiatră, și nici nu sunt pregătit să plec îndată cu dansa.

Ce scriu alte gazete?

„Transilvania“ (Nr. 2 dela 1 Februarie 1914), organul „Asociațiunii“ noastre, scrie sub titlul „Activitatea conferențiarului cooperativ“, următoarele: „Mișcarea tovărășilor încredințată noului conferențiar cooperativ al Asociațiunii, dlui Nicolae Iancu, a început a lua în lunile din urmă un avânt frumos. S'a ajuns la rezultate multumitoare, înființându-se în urma unei propagande temeinice și pricepute în 9 comune românești bănci populare. Înființarea de bănci sătești s'a făcut pretutindenea cu toată îngrijirea de lipsă și numai acolo, unde împrejurările locale au fost prielnice și bine pregătite, încunjurându-se înființări în comune, unde condițiile pentru o lucrare binefăcătoare încă nu au fost date. S'au înființat, în timpul din urmă, cu ajutorul conferențiarului cooperativ bănci sătești în comunele: Brăznic (comitatul Hunedoarei) sub numele „Plugul“ cu 54 membri, părtașii în valoare de 1300 cor.; în frunțașă comună Dragomirești, prima bancă populară în Maramurăș sub numele „Crestinul“ cu 99 membri și 4950 cor. părtașii, în comuna Petrova, a doua bancă populară în Maramurăș, sub numele „Petrovana“ cu 135 membri și 149 părtașii în valoare de 2980 cor. S'a făcut propagandă stăruitoare pentru cooperative în întreg comitatul Maramurășului.

„Lămuriri și instrucții speciale cu privire la înființarea de cooperative s'a dat la vreo 60 de comune românești din diferite comitate. În luna Ianuarie anul curent s'a îndrumat, la dorința sătenilor, înființarea de bănci populare și alte cooperative în 31 comune din 18 comitate și s'a pregătit terenul pentru înființarea cooperativelor. Aceste comune sunt din comitatele: Sibiiu, Hunedoara, Făgăraș, Târnava mică și mare, Alba inferioară, Turda, Arieș, Murăș-Turda, Cojoana, Solnoc-Dobâca, Treiscaune, Brașov, Arad, Timiș, Torontal, Caraș-Severin, Sătmar, Bihor și Maramurăș.

„O constatare tristă trebuie să înregistrăm aici cu privire la prea puținul interes și lipsa de atențiune a despărțămintelor Asociațiunii față de acțiunea cooperativă. La circulara trimisă de biroul central tuturor despărțămintelor Asociațiunii pentru sprijinirea acțiunii cooperative nici a

4-a parte dintre despărțăminte nu a aflat de bine a răspunde. Ba ce e mai mult și din cele ce au răspuns, unele au raportat, că în teritoriul lor de activitate țărănimea nu are lipsă de organizații economice-culturale prin cooperative. Acest fapt s'a desmintit prin împrejurarea, că sătenii, cetind în gazetele românești circulara Asociațiunii, au cerut din zeci de comune, și chiar de pe teritoriul acelor despărțăminte, cari raportase că nu este lipsă de cooperative, dela conferențiarul cooperativ îndrumări și ajutor grabnic pentru înființarea tovărășilor, destăinuind în scrisorile lor stările triste și de nesuportat.

„Iată o dovadă, cât de puțin conștientos tratează mulți din factorii noștri intelectuali (domnii), puși în fruntea despărțămintelor, mișcarea cooperativei, care la poporul nostru formează cu drept cuvânt o chestie de existență.

„De tot triste sunt stările poporului nostru din Maramurăș. Fără îndoială că aceste stări s'au înrădăcinat în urma nepăsării, ba chiar indolenței și lipsei de orice mișcare a multora dintre cei cari chemați sunt a se îngriji pentru înaintarea poporului. Singura activitate rodnică se desvoaltă pe Valea Izei și a Vișăului de unicul despărțământ al Asociațiunii în acest comitat, de despărțământul Vișău-Iza sub conducerea mult zelosului și energicului luptător pe terenul cultural-economic, a directorului Emil Bran, paroh în Dragomirești. Cea mai mare parte a preoției din Maramurăș nu se interesează aproape de loc de înaintarea poporului. Satele românești sunt pline de lifte jidovești. Găsim câte 800 de Jidani în comune cu 2000 locuitori. Să iau 200% dela țaran pentru împrumuturi. Școale de stat în fiecare comună românească, ba chiar cu învățători jidani. Copiii știu saluta numai ungurește. Un singur comerciant în Maramurăș! Dintre datele statistice culese de conferențiarul cooperativ în satele românești ale acestui comitat relevăm numai două, ca exemple: în 13 comune românești sunt depuși peste 300,000 cor. bani românești la institute ungurești ca părtașii. În 5 comune românești cu vre-o 14,000 locuitori sunt aproape 6000 Jidani, cari se îmbogățesc din munca țaranului român.

„Aceste triste împrejurări reclamă de grabă o pornire de salvare din partea în-

tregului neam românesc și o deșteptare a preoției și intelectualilor din Maramurăș din somnul nepăsării.“ (In legătură cu acestea vezi și cele scrise în fruntea foii de azi. Redacția „F. Pop.“).

Atentatul dela Dobrițin.

De când cu atentatul dela Dobrițin, politicienii maghiari șoviniști și gazetele lor jidano-maghiare strigă cât pot contra Românilor, pe cari îi învinuesc de urzitori ai acestui atentat. Și ntr'adevăr sunt grozavi oamenii aceștia: ei nu așteaptă măcar sfârșitul cercetărilor pornite, ci strigă mereu, că Valahii sunt dușmani ai patriei, trădători și asasini etc. etc. Dar de dovedit nu pot dovedi nimic.

E drept, că pe urma cercetărilor pornite s'a putut constata, cumcă pachetul cu pricina a fost trimis de două persoane numite Mandasescu și Avram, iar în zilele din urmă s'a mai aflat și de un anumit student Cătăraș. Cu toate acestea, până la prinderea lor nu se poate susține cu siguranță, că acești făptuitori sunt Români. Se prea poate, ca atentatorii să fie Ruși sau Ruteni, dar ei și-au luat pașapoarte și nume românești, ca astfel cu atât mai ușor să ducă lumea în rătăcire. Doar Rutenii încă sunt nemulțumiți cu episcopia gr-cat. maghiară; pe ei încă i-a rupt dela biserica lor ruteană și i-a înfundat lai Hajdudorog.

Că conducătorii poporului român nu aprobă și n'au nici un amestec cu astfel de atentate, — nici nu aflăm de lipsă a mai spune atâta. Istoria luptelor noastre pentru dreptate și libertate e o dovadă destul de convingătoare, că neamul românesc a luptat numai cu arme legale. De aceea nu putem din destul înfieră cutezanța și obrăznicia unor politicienii maghiari și a foilor lor, cari din acest prilej varsă foc contra Românilor.

Răsfoind în zilele acestea foile jidano-maghiare, orice om cinstit de-ai noștri trebuie să se crucească de atâta răutate, ce vede scrisă în aceste foi. Nu ne vom ocupa mai de-aproape cu proastele lor închipuiri. Trebuie să-i lăsăm în pace, poate și-or veni mai târziu iar în fire. Dar, ca totuși cetitorii noștri să-și poată face o icoană despre scorniturile ungurești la adresa Românilor, în cele următoare reproducem simplu numai vr'o câteva „floricelile ungurești“ de acestea.

— Atunce când vii la Borzești s'o iei? întrebă popa.

— Astăzi avem Luni, zise Ițic, îmi vor trebui cel puțin cinci zile ca să fac pregătirile. Să mă aștepti Duminica viitoare, voi pleca din Chiatra Sâmbătă după aprinsul luminărilor.

— Bine, zise Stoian, dar îmi vei da o arvonă de o sută de zloți?

— Nu dau nici o arvonă, zise Ițic, plătesc toți banii pe șin la predarea mărfii.

— Dacă nu-mi dai o sută de zloți arvonă, n'am făcut nimic și prin urmare voi intra în vorbă cu Panaite Argirofil; iar de nu, voi pleca singur cu dânsa la Mesembria sau la Mangalia.

Ițic ținea mult la târgul făcut și nădăjduia să tragă folos mare din vânzarea Ilenei căci, după o scurtă tăcere zise:

— Fie după voia Dumitale, vină la mine și-ți voi da o sută de zloți. Dar ce mă fac eu dacă nu vei putea scoate pe fată din mâna acelei femei care zici că o scăpat-o din mâna lui Balc?

Stoian răsă cu hohot.

— Știi bine că ai de a face cu un om care o împlinit lucruri mai grele. Dacă vrei îți vând și pe Vidra. Cât îmi dai pe dânsa? Ea este de o frumuseță minunată.

— Așa am auzit, zise Ițic, dar n'am ce face cu dânsa, nu-i destul de tânără: numai fetele mari se caută de Turci.

— Ba, zise Stoian, de ar vedea-o Turcii, zău că ar plăti bani buni pe dânsa, numai mă tem că ar bate pe acel ce ar cumpara-o, chiar de ar fi el însuși Sultanul.

Când ajunseră în Piatra, Ițic numără lui Stoian o sută de zloți, iar acesta, după ce strinse bine banii în chimir, își luă ziua bună dela Jidov și se duse la o crâjmă ca să se răcorească și să afle noutăți. Insa peste cele ce auzise de dimineață nu află nimica. Ceva înainte de asfințitul soarelui plecă și la căderea nopții găsi pe tovarășii lui de drum așteptându-l pe malul stâng al Bistriței.

Apa era mică, o trecură prin vad și apucară la vale, pe malul drept, până la

gura pârăului Calu. De aici trecură peste dealurile Balanului și a Cuiului, încunjurată satul Bârleștii și dădură în Valea Nchidului apoi în pârăul Rașilei pe care îl urmară până la vărsarea lui în Tazlău și o luară pe urmă la vale, pe Tazlău. Când se crăpa de ziuă erau în dreptul Scorțenilor; aici părăsiră valea, apucară costiușul și popăsiră în pădure, între Scorțeni și Nadișa. Călătorii fiind foarte trudiți, somnul lor ținu până după amiază; Anton avu de muncă până izbuti să trezească pe Stoian. Acesta cumpărase la Piatra merindele trebuitoare, din care Anton le pregăti un prânz foarte gustos. Pe la toacă își reluă drumul spre rateșul Ciortolomului.

În vremea ce o petrecuse pe dealul Prihodiștei după plecarea lui Stoian, Ileana, care se simțea atrasă de firea deschisă a lui Anton, se apropiase de dânsul și-i pusese mai multe întrebări în privința Vidrei. Anton se grăbi să-i spuie că ea este o femeie de neam mare, care căzuse la mare nenorocire și nevoie din pricina nele-

Șovinismul foilor jidano-maghiare.

De când cu explozia dinamitei ce-a fost trimisă episcopului gr.-cat. maghiar Mikloși la Dobrițin, toată gazetăria jidano-maghiară trimbiță în lung și lat, că făptuitorii nu pot fi alții decât numai Valahi și iar Valahi. Și că făptuitorii nu trebuie căutați într'al loc, decât aici în patrie și încă în rândurile Valahilor. Ba unele foi cutează a ne face drept asasini (hoți cari te lovesc pe la spate), bestii, hiene și ne aruncă vorbe cum pot ieși numai din curcubetele seci ale Jidanilor perciunați.

„Ujsag“-ul din Cluj, care de altfel se susține numai din mila câtorva șoviniști contra Românilor, dă din picioare ca și calul Țiganului, care trage de moarte. Gazeta sunumită cere ajutorul „națiunii“ (perciunaților), amenință, face spumă la gură și când acuma nu mai poate, ne mai strigă încă odată: „Destul a fost!“

Tot asemenea să umflă în pene și „Budapesti Naplo“, care zice:„Fiecare știe, că Valahului de i-am da chiar și cămașa de pe noi (țineți-o ție, perciunatule, că și așa-i murdară până dincolo! Traducătorul), și atunci tot dușman, inamic ne rămâne“. (Auzi glasul patriotului de 5 pițule. Trad.). Ceva mai jos dojenește apoi pe ministrul-președinte Tisa, pentru pertractările de pace avute cu România, unde zice: „...Inainte de aceasta cu trei zile a dat de știre lumii și țării, cu ce ușurință a jertfit drepturile și interesele Ungurimii, ce garanții a asigurat naționalității aceleia, care nici când nu ne-a fost credincioasă, ba când numai a putut și-a arătat ura, ne-a atacat pe la spate (bea puțină apă, perciunatule!) iar interesele și năcazurile națiunii le-a tradat. Pe aceștia, *beștiilor* acestora a voit Tisa să le facă concesiuni și să-i îmblânzească cu zahăr“. (Pfui, spurcăciune, de așa un limbaj! Traduc.)

Vedeți tot cu cuvinte de acestea și mai spurcate ne tractează perciunatul dela sunumita foaie, al cărui avânt îl cam cunoaștem. Gazeta aceasta mai anul trecut a stat aproape de cârmuitorii țării și trăgea o subvenție (ajutor) grasă. Dar precum se vede s'a purtat rău, căci i-a detras osul de ros. De aceea acum urlă cât o ia gura, a-

tât contra Românilor, cât și contra lui Tisa, ca astfel auzindu-o acesta din urmă, poate îi va mai arunca vr'o fărâmătură.

Furia oarbă a foilor jidano-maghiare a pus pe gânduri chiar și pe unii Maghiari mai cu judecată. Astfel vedem, că groful **Andrași** a spus între altele următoarele: „Nu este mai mare nedreptate, decât a generaliza faptele și ticăloșiile unui nebun politic și prin fapta acestuia a scorni ură contra vreunei națiuni. Până când nu e dovedit, că o faptă au săvârșit-o mai mulți inși, nu e iertat să generalizăm. Căci nici aceea nu se știe, că făptuitorul de ce naționalitate este: român sau rutean? Dar să fi săvârșit ori unul ori altul fapta aceasta, chiar din îndemnul său propriu, — numai ca om singuratic poate fi tras la răspundere. Iar fapta lui nu o putem întrebuiți ca să stărnim ură contra vreunei naționalități!“

Aceste cuvinte sunt mai înțelepte. Din ele perciunații ar putea trage învățătură și să grijească: nu cumva „hienele“ să-și piardă răbdarea, căci atunci a fi vai de perciunați!

d-c.

Nouii amenințări.

Foile ungurești publică diferite știri, în urma cărora episcopul Mikloși ar fi primit încă o seamă de noi amenințări. Ba însuși episcopul ar fi declarat, că nici după repararea caselor nu se va mai așeza acolo, căci se teme că atunci vor fugi alți chirieși din apropiere, deoarece însuși Mikloși ar fi zis: „Nu-ți este viața în siguranță când stai în apropierea episcopului greco-catolic maghiar!“

Tot ziarele ungurești scriu, că de când s'a pornit cercetarea contra Românilor și s'au adus atâtea învinuiri contra neamului românesc, poliția din Dobrițin primește o mulțime de scrisori de amenințare. Intre acestea ar fi fost una și de cuprinsul următor: „Să nu vă atingeți de Români, căci armata României stă pregătită și va face una cu pământul această țară blăstămată.“

Episcopul Mikloși ar fi primit o scrisoare de amenințare, scrisă de mână femeiască, unde se zice: Bomba de ecrasit a fost numai răspunsul ideii noastre. Acum n'a izbutit, dar nu vei scăpa din mâinile noastre. Nu fi uimit dacă vei primi o ast-

fel de știre despre... cu reședința în Roma, sau despre... din Viena. Această scrisoare am scris-o eu, o fată nevinovată, iar eu i-am zis rămas bun, deja de 4 zile, acesteii celei mai întunecate țări: Ungariei.

Despre o altă scrisoare de amenințare se vestește, că ar fi primit prefectul (comitele suprem) din Dobrițin, Elemer Domahidi, trimisă din București. Corespondența e scrisă românește și i-se spune prefectului, că în România s'a pus la cale o conspirație împotriva tuturor persoanelor cu rol în politica maghiară, iar atentatul îndreptat contra episcopului Mikloși a fost numai începutul ăstorfel de atentate.

Am dat aceste știri de noi amenințări, după foile maghiare (Pesti Hirlap, Az Est etc.). Că întrucât sunt adevărate, sau sunt numai curate iscodiri ale foilor jidano-maghiare, asta nu se poate controla acum. Una însă stă: foile maghiare au născocit în zilele acestea câte vești false și minciunoase la adresa Românilor, între cari vor fi și cele de sus.

Amănunte asupra cercetărilor în Cernăuți.

Șeful poliției din Budapesta, Dr. Carol Nagy, după reîntoarcerea sa din Cernăuți a făcut următorul raport: Am constatat, că atentatul a fost săvârșit de doi inși, cari se numesc Mandasescu și Avram. Dar se prea poate, că nu acesta li adevăratul lor nume; atâta e însă sigur, că au fugit în România. Am căutat și după o femeie cu numele Kovaci și am aflat o mulțime, dar nici una n'a luat parte la atentat. Am aflat, că atentatorii au stat la chibzuială când au dat pachetul la poșta principală din Cernăuți. Ștampila comunei Hadikfalva, întrebuițată la împachetare, e falsificată. Peste tot Mandasescu lucra, iar Avram plătiă cu bani de aur. — Portarul hotelului mi-a spus, că i-a întrebat: Cum poate încăpea un policandru într'un pachet cam mic, cum se pareă pentru așa ceva? Avram i-a răspuns portarului: „Acesta e un lucru făcut mai mic, dar foarte fin lucrat și o să-l dăruim unui popă“. Atentatorii au trecut granița în 21 Februarie n., pe la Ițcani în România, unde li s'a perdut urma. — Aceste lămuriri le-a dat Nagy, când a venit dela Cernăuți.

giuitului de Balc; că ea, dela o vreme, trăia retrasă în rateșul din Ciortolom, dar că acuma, după învingerea și izgonirea de săvârșită a lui Sas, un lucru despre care nimeni nu se mai putea îndoi, Vidra va redobândi cu bună seamă marea avere părintească răpită de Voevod. El mai spuse fetei că Vidra este frumoasă ca o zină, bună și darnică, că el o cunoaște de când era copilă și este hotărît să părăsească pe stăpânul care-l slujește acuma pentru a rămânea în slujba Vidrei până la moartea lui. Și Ileana era plină de nerăbdare să se întâlnească cu acea femeie tânără, bună și frumoasă care nu se îndoiă că-i va fi prietenă și o va trimite fără zăbavă la tatăl ei. Caii lor fiind trudiți de calea lungă și grea ce o făcuse, mergeau încet, ajunseră deci la rateș numai cu două ciasuri după aprinsul luminărilor.

Vidra nu sosise dar, în urma celor spuse de Stoian și de Anton, Sanda primi pe Ileana cu mare dragoste, o găzdui în odaia lui Mihai și îi dădu toate îngrijirile ce se cuveneau unei fete de starea ei. A doua zi trecu pentru Ileana întregă în

șteptarea Vidrei.

Stoian plecase de dimineață la Borzești, zicând că trebuie să vadă ce-i fac poporarii și Ilenei îi părû bine când află că a scăpat pentru câtăva vreme de fața lui urâcioasă. Dar simți o măhnire vie când, de amiază, văzû că Anton voia să-și ieie ziua bună dela dânsa. Intrebându-l unde merge, bunul oștean îi răspunse că, în urma întâlnirii lui cu Vidra, părăsise slujba stăpânului său fără a-i da de veste și că acel stăpân fiind cavaler viteaz și drept, se duce să-l caute spre a-i cere iertare și a-i spune că nu mai poate sta în slajba lui, de vreme ce a găsit pe copila care o credea moartă a unui vechiu stăpân. Făgădui însă că se va întoarce îndată ce va fi împlinit aceia ce privea ca o datorie sfântă.

Noaptea venind fără ca să aducă pe Vidra, Ileana se culcase și adormise de mai bine de un cias, când fu trezită din somn prin deschiderea cu sgomot a ușii odăii ei. Ridicându-se pe un cot, plină de somn, zări, în fața ei, cu o faclă în mână, o femeie tânără pe a cărei față, de o frumuseță uimitoare, se vedeau semnele unei mâni cum-

plite: Sanda o urmă.

— Cum ai putut, strigă ea, să adăpostești pe această nemernică aice; ea este o ființă blăstămată, o hoată care mi-o furat lucrul cel mai de preț ce-l aveam. Ie-o îndată și o închide în una din chiliile de peste drum, numai decât, acuma.

De abie se dădu Ilenei vreme să arunce straietele pe dânsa, și fără a o îngădui să vorbească, bătrâna o luă, străbătû sala cea mare din mijlocul rateșului în care se vedeă acuma, în fund, un singur car și o închise într'una din chiliușile în care se adăposteau călătorii de rând și unde se găseă un pat de scânduri acoperit cu o rogojină, o masă schioapă și un scauieș cu trei picioare. Fata căzû pe pat uimită, crezând că visează sau că este vro încurcatură, vro greșală la mijloc. Ii pără rău că tânăra femeie n'o lăsase să vorbească, căci nu se îndoiă că de ar fi putut să spuie un cuvânt, totul s'ar fi lămurit și n'ar fi avut parte de batjocura ce i se făcuse. Biata fată! Ea nu știă ce o așteaptă din partea acelei tinere și frumoase femei, chiar în acea noapte.

(Va urma).

Cine sunt atentatorii dela Dobrițin?

După cercetările făcute în Cernăuți și la București se crede cu siguranță, că atentatorii sunt un anumit *Cătărău*, originar din Bulgaria, care s'a dat și de Basarabean, dar de fapt el era un spion al Rusiei în București. Al doilea este un anumit *Kirilov*, originar din Rusia. Despre felul cum s'a aflat aceasta, poliția din București dă următoarele amănunte:

În ziua de 25 Februarie s'a primit la poliția noastră o telegramă din Cernăuți, prin care ni se cerea prinderea atentatorilor dela Dobrițin *Silvestru Măndășescu* și *Teodor Avramov*. Indată am cercetat să vedem cui s'au eliberat astfel de pașapoarte și controlând cărțile am aflat, că la 12 Noembrie v. 1913 s'a dat un pașaport pe numele lui *Silvestru Măndășescu*, artist, iar mai târziu unul pe numele lui *Teodor Avramov*.

Silvestru Măndășescu este student în București. În timpul din urmă el făcuse cunoștință cu *Cătărău*, care i-a zis, că s'ar duce bucuroș în Basarabia, unde să facă o mapă, pentru armata română. Spre acest scop îi trebuie însă un pașaport pe alt nume, altcum îl prind autoritățile rusești. La început *Măndășescu* n'a voit să-i dea lui *Cătărău* nici un ajutor pentru scoaterea pașaportului. Dar la urmă totuși s'a învoit și s'a dus la poliția capitalei, de unde și-a scos un pașaport, dându-și numele de artist. *Măndășescu* a dat apoi pașaportul lui *Cătărău*.

Având odată primul pașaport, *Cătărău*, care lucra în numele unei țări străine, a căutat să-și procure și al doilea pașaport. Așa și-a adus aminte de un anumit *Avramov*, cu care a lucrat pe vremuri la hotelul Imperial. Lui *Avramov* i-a propus să meargă cu el în Rusia, de unde să cumpere cai. *Avramov* a primit propunerea, dar îi trebuia pașaport. În fine și-l'a scos, iar într-o zi, când a arătat pașaportul lui *Cătărău*, acesta i-l'a luat și l'a pus la el în buzunar.

Kirilov, care și-a pierdut urma din București de-odată cu *Cătărău*, e Rus de origine, un om fără roșt, care deși era voinic și tare, totuși trăia fără nici o lefterie. Astfel s'a găsit cu *Cătărău*.

Atentatorii Cătărău și Kirilov na'u putut fi prinși

În urma multelor vești răspândite asupra atentatului de poliția din Cernăuți. Dacă nu s'ar fi dat atâtea știri, *Cătărău* putea fi prins la hotelul „*Minerva*“ din București. Dar din gazeta „*Universul*“ a aflat despre urmărirea celui cu pașaportul pe numele *Măndășescu*. Cum a cetit „*Universul*“ s'a dus la hotel, și-a luat geamantanul (cufărul) și a fugit împreună cu *Kirilov*. Cu un automobil au alergat iute să ia dela *Mogoșoia* trenul spre *Constanța*. Dar pe drum s'a înămolit automobilul, astfel că au scăpat trenul. Atunci *Cătărău* s'a întors singur și a venit pe *Calea Victoriei*, de unde a luat automobilul ungerului *Stefan Kovaci*. Cu acesta a mers la *Mogoșoia*, a luat pe *Kirilov* și a plecat la *Ploiești*. De aci au pornit cu trenul spre *Moldova*. Din acest moment li s'a pierdut urma și se prea poate că azi atentatorii sunt pe pământul unui stat străin. Pentru arestarea lor poliția română a dat telegrame în valoare de 12 mii 600 lei. Cu toate acestea până în prezent nu s'a mai aflat nimic.

Literatură și știință

Bietul popa Nicolae.

În căsuța-i cu perdele
Și cu coperiș de paie,
Coplesit de gânduri grele
Șede popa Nicolae.

Carte albă ține 'n mână,
O privește, o cetește,
Și pe fața sa bătrână
Grije multă se ivește...

... Iar îi trebuie parale
Colo, prin străinătate...

Iar îi trebuie parale...
Murmură, cu bunătațe.

Scrie că-i în lipsă mare
Și că-i năcăjit, săracul,
Și că zile bune n'are
Printre cei străini... săracul...

Cred din suflet, tot ce-mi spune
Pruncul dela 'nvățătură,
Dar Stăpânul meu!... Preabune!...
Sunt moșneag cu barba sură.

N'am pământ și n'am bucate
Să le schimb în bani, îndată,
Slujbe mari sunt raritate,
Celealalte-s fără plată...

N'am câștig și n'am putere
Să-mi ajut cu drag feciorul,
Să-i urzesc o mângâiere,
Să-i asigur viitorul...

Și se frânge de durere
Sufletul slăbit, în mine,
Când mă cuget în tăcere
Copilașule, la tine...

Când te știu cuprins de jale
Și bătut de sărăcie,
Și când lacrimile tale,
Nime 'n lume nu le știe...

Numai eu, al tău părinte,
Bietul popa Nicolae,
Slujitor al celor sfinte,
Suflet bun și cu vâpaie...

Și el încă nu-i în stare
Să-ți întindă ajutorul,
Făr' recurge cu rugare
La Isus, Mântuitorul,

Să-și îndrepte blând spre tine
Darul îndurării sale,
Să trimită ceva bine
În amarul trudei tale...

Și se roagă cu credință
Și la Maica Preacurată,
Că 'n mărita-i străduință
Să te-ajute câte-odată...

Și se roagă zi și noapte
Din Ciaslov și din Psaltire
Și se roagă 'n glas și șoapte,
Cum îl iartă slaba-i fire...

Căci atâta poate face
Bietul popa Nicolae,
Care suferă și tace
În căsuța sa de paie...

Aurel Nan.

Glume și snoave.

— Din straița unui burlac. —

Dragoste și politică.

— Știi frate, că nu te înțeleg, cum poți tu ca naționalist să iubești fata crămarului sas, când știi ce dușmani ne sunt Sașii?

— Dacă nu pricepi, eu îți esplic bucuroș: iubesc fata Sasului din aceea latură, din care ne iubește și tatăl ei pe noi Români.

— Acum pricep și mai puțin!

— Ca să pricepi tot îți spun, că eu iubesc zestrea fetei Sasului, precum și tatăl ei ne iubește pe noi Români, pentru paralele ce i-le lăsăm în punga lui pentru beutură.

Poezii populare.

Din Cerghidul-mare.

Foaie rară fir de lână
Măicuța-mi pune de cină
Și așa mă mângâia:
— Mergi băiete unde-i vrea,
Satu-i mare, fete-s multe,
Și mai mari și mai mărunte,
Ți-alege una de frunte.

— Maică măicuța mea,
Ceru-i mare, stele-s multe,
Și mai mari, și mai mărunte,
Dar ca luna nu-i nici una
De mare, de luminoasă,
Nici ca mândra de frumoasă.

— Știi tu mândro ce ți-am spus
Când mergeam pe deal în sus:
Să nu bei apă din tău,
Că-i muri de dorul meu;
Să nu bei apă din vale,
Că-i muri de supărare.

— Măi bădiță de-al tău dor
M'aș face floare 'n ogor,
Măi bădiță de-a ta milă
M'aș face floare 'n grădină.

Culese de *Petru Popa*.

Din Opațița.

Frunzuliță lemn domnesc
Mult mai stau și mă gândesc:
De dor cum să mai trăiesc.
Maica mă pricepe bine,
Că mi dor de oare cine.
Și îmi zice măicuța:
Ce-i cu tine fata mea?
Nici nu lucră, nici nu mâncă,
Numai tot suspini și plângi.
Decât să te vad așa,
Mai bine te-aș îngropa
La o gură de izvor
Să vad de cine ți dor.

Maică măicuța mea,
De cumva mi îngropa,
Te rog ascultă de mine
Și mă 'ngroapă cât de bine,
La umbrița de făguț
Să vie al meu drăguț.
Măi bădiță păr tăiat
Nu crede că te-am lăsat.
Câte doruri m'au mâncat
Eu pe toate le-am uitat.
Numai bade al tău dor
Nu-l pot uita până mor.
Și bade dragostea ta
Până mor n'o pot uita.

Culese de *Nicolae Scutianu*.

Șovinismul foilor jidano-maghiare.

De când cu explozia dinamitei ce-a fost trimisă episcopului gr.-cat. maghiar Mikloși la Dobrițin, toată gazetăria jidano-maghiară trimbiță în lung și lat, că făptuitorii nu pot fi alții decât numai Valahi și iar Valahi. Și că făptuitorii nu trebuie căutați într'al loc, decât aici în patrie și încă în rândurile Valahilor. Ba unele foi cutează a ne face drept asasini (hoți cari te lovesc pe la spate), bestii, hiene și ne aruncă vorbe cum pot ieși numai din curbetele seci ale Jidanilor perciunați.

„Ujsag“-ul din Cluj, care de altfel se susține numai din mila câtorva șoviniști contra Românilor, dă din picioare ca și calul Țiganului, care trage de moarte. Gazeta sunumită cere ajutorul „națiunii“ (perciunaților), amenință, face spumă la gură și când acuma nu mai poate, ne mai strigă încă odată: „Destul a fost!“

Tot asemenea să umflă în pene și „Budapesti Naplo“, care zice: „... Fiecare știe, că Valahului de i-am da chiar și cămașa de pe noi (țineți-o ție, perciunatule, că și așa-i murdară până dincolo! Traducătorul), și atunci tot dușman, inimic ne rămâne“. (Auzi glasul patriotului de 5 pițule. Trad.). Ceva mai jos dojenește apoi pe ministrul-președinte Tisa, pentru pertractările de pace avute cu Românii, unde zice: „... Înainte de aceasta cu trei zile a dat de știre lumii și țării, cu ce ușurință a jertfit drepturile și interesele Ungurimii, ce garanții a asigurat naționalității aceleia, care nici când nu ne-a fost credincioasă, ba când numai a putut și-a arătat ura, ne-a atacat pe la spate (bea puțină apă, perciunatule!) iar interesele și năcazurile națiunii le-a tradat. Pe aceștia, *beștiilor* acestora a voit Tisa să le facă concesiuni și să-i imblânzească cu zahăr“. (Pfui, spurcăciune, de așa un limbaj! Traduc.)

Vedeți tot cu cuvinte de acestea și mai spurcate ne tractează perciunatul dela sunumita foaie, al cărui avânt îl cam cunoaștem. Gazeta aceasta mai anul trecut a stat aproape de cârmuitorii țării și trăgea o subvenție (ajutor) grasă. Dar precum se vede s'a purtat rău, căci i-a detras osul de ros. De aceea acum urlă cât o ia gura, a-

tât contra Românilor, cât și contra lui Tisa, ca astfel auzindu-o acesta din urmă, poate îi va mai arunca vr'o fărâmatură.

Furia oarbă a foilor jidano-maghiare a pus pe gânduri chiar și pe unii Maghiari mai cu judecată. Astfel vedem, că groful **Andrași** a spus între altele următoarele: „Nu este mai mare nedreptate, decât a generaliza faptele și ticăloșiile unui nebun politic și prin fapta acestuia a scorni ură contra vreunei națiuni. Până când nu e dovedit, că o faptă au săvârșit-o mai mulți inși, nu e iertat să generalizăm. Căci nici aceea nu se știe, că făptuitorul de ce naționalitate este: român sau rutean? Dar să fi săvârșit ori unul ori altul fapta aceasta, chiar din îndemnul său propriu, — numai ca om singuratic poate fi tras la răspundere. Iar fapta lui nu o putem întrebuiți ca să stârnim ură contra vreunei naționalități!“

Aceste cuvinte sunt mai înțelepte. Din ele perciunații ar putea trage învățătură și să grijească: nu cumva „hienele“ să-și piardă răbdarea, căci atunci a fi vai de perciunați!

d-c.

Nouii amenințări.

Foile ungurești publică diferite știri, în urma cărora episcopul Mikloși ar fi primit încă o seamă de noui amenințări. Ba însuși episcopul ar fi declarat, că nici după repararea caselor nu se va mai așeza acolo, căci se teme că atunci vor fugi alți chirieși din apropiere, deoarece însuși Mikloși ar fi zis: „Nu-ți este viața în siguranță când stai în apropierea episcopului greco-catolic maghiar!“

Tot ziarele ungurești scriu, că de când s'a pornit cercetarea contra Românilor și s'au adus atâtea învinuiri contra neamului românesc, poliția din Dobrițin primește o mulțime de scrisori de amenințare. Intre acestea ar fi fost una și de cuprinsul următor: „Să nu vă atingeți de Români, căci armata României stă pregătită și va face una cu pământul această țară blăstămată.“

Episcopul Mikloși ar fi primit o scrisoare de amenințare, scrisă de mână femeiască, unde se zice: Bomba de ecrasit a fost numai răspunsul ideii noastre. Acum n'a izbutit, dar nu vei scăpa din mâinile noastre. Nu fi uimit dacă vei primi o ast-

Șteptarea Vidrei.

Stoian plecase de dimineață la Borzești, zicând că trebuie să vadă ce-i fac poporarii și Ilenei îi părû bine când află că a scăpat pentru câțeva vreme de fața lui urâcioasă. Dar simți o măhnire vie când, de amiază, văzû că Anton voiă să-și iei ziua bună dela dânsa. Intrebându-l unde merge, bunul oștean îi răspunse că, în urma întâlnirii lui cu Vidra, părăsise slujba stăpânului său fără a-i da de veste și că acel stăpân fiind cavaler viteaz și drept, se duce să-l caute spre a-i cere iertare și a-i spune că nu mai poate sta în slajba lui, de vreme ce a găsit pe copila care o credea moartă a unui vechiu stăpân. Făgădui însă că se va întoarce îndată ce va fi împlinit aceia ce privea ca o datorie sfântă.

Noaptea venind fără ca să aducă pe Vidra, Ileana se culcase și adormise de mai bine de un cias, când fû trezită din somn prin deschiderea cu sgomot a ușii odăii ei. Ridicându-se pe un cot, plină de somn, zări, în fața ei, cu o faclă în mână, o femeie tânără pe a cărei față, de o frumuseță uimitoare, se vedeau semnele unei mâni cum-

fel de știre despre... cu reședința în Roma, sau despre... din Viena. Această scrisoare am scris-o eu, o fată nevinovată, iar eu i-am zis rămas bun, deja de 4 zile, acestei celei mai întunecate țări: Ungariei.

Despre o altă scrisoare de amenințare se vestește, că ar fi primit prefectul (comitele suprem) din Dobrițin, Elemer Domahidi, trimisă din București. Corespondeența e scrisă românește și i-se spune prefectului, că în România s'a pus la cale o conspirație împotriva tuturor persoanelor cu rol în politica maghiară, iar atentatul îndreptat contra episcopului Mikloși a fost numai începutul ăstorfel de atentate.

Am dat aceste știri de noui amenințări, după foile maghiare (Pesti Hirlap, Az Est etc.). Că intrucât sunt adevărate, sau sunt numai curate iscodiri ale foilor jidano-maghiare, asta nu se poate controla acum. Una însă stă: foile maghiare au născocit în zilele acestea câte vești false și minciunoase la adresa Românilor, între cari vor fi și cele de sus.

Amănunte asupra cercetărilor în Cernăuți.

Șeful poliției din Budapesta, Dr. Carol Nagy, după reîntoarcerea sa din Cernăuți a făcut următorul raport: Am constatat, că atentatul a fost săvârșit de doi inși, cari se numesc Mandasescu și Avram. Dar se prea poate, că nu acesta li adevăratul lor nume; atâta e însă sigur, că au fugit în România. Am căutat și după o femeie cu numele Kovaci și am aflat o mulțime, dar nici una n'a luat parte la atentat. Am aflat, că atentatorii au stat la chibzuială când au dat pachetul la poșta principală din Cernăuți. Ștampila comunei Hadikfalva, întrebuițată la împachetare, e falsificată. Peste tot Mandasescu lucra, iar Avram plătiă cu bani de aur. — Portarul hotelului mi-a spus, că i-a întrebat: Cum poate încăpea un policandru într'un pachet cam mic, cum se pareă pentru așa ceva? Avram i-a răspuns portarului: „Acesta e un lucru făcut mai mic, dar foarte fin lucrat și o să-l dăruim unui popă“. Atentatorii au trecut granița în 21 Februarie n., pe la Ițcani în România, unde li s'a perdut urma. — Aceste lămuriri le-a dat Nagy când a venit dela Cernăuți.

giuitului de Balce; că ea, dela o vreme, trăia retrasă în rateșul din Ciortolom, dar că acuma, după învingerea și izgonirea de săvârșită a lui Sas, un lucru despre care nimeni nu se mai putea îndoi, Vidra va redobândi cu bună seamă marea avere părintească răpită de Voevod. El mai spuse fetei că Vidra este frumoasă ca o zină, bună și darnică, că el o cunoaște de când era copilă și este hotărît să părăsească pe stăpânul care-l slujește acuma pentru a rămânea în slujba Vidrei până la moartea lui. Și Ileana era plină de nerăbdare să se întâlnească cu acea femeie tânără, bună și frumoasă care nu se îndoiă că-i va fi prietenă și o va trimite fără zăbavă la tatăl ei. Căii lor fiind trudiți de calea lungă și grea ce o făcuse, mergeau încet, ajunseră deci la rateș numai cu două ciasuri după aprinsul luminărilor.

Vidra nu sosise dar, în urma celor spuse de Stoian și de Anton, Sanda primî pe Ileana cu mare dragoste, o găzdui în odaia lui Mihai și îi dădu toate îngrijirile ce se cuveneau unei fete de starea ei. A doua zi trecu pentru Ileana întregă în

plite: Sanda o urmă.

— Cum ai putut, strigă ea, să adăpostești pe această nemernică aici; ea este o ființă blăstămată, o hoată care mi-o furat lucrul cel mai de preț ce-l aveam. Ie-o îndată și o închide în una din chiliile de peste drum, numai decât, acuma.

De abie se dădu Ilenei vreme să arunce straietele pe dânsa, și fără a o îngădui să vorbească, bătrâna o luă, străbătû sala cea mare din mijlocul rateșului în care se vedeă acuma, în fund, un singur car și o închise într'una din chiliuțele în care se adăposteau călătorii de rând și unde se găsea un pat de scânduri acoperit cu o rogojină, o masă schioapă și un scauieș cu trei picioare. Fata căzû pe pat uimită, crezând că visează sau că este vro încurcătură, vro greșală la mijloc. Li părâ rău că tânăra femeie n'o lăsase să vorbească, căci nu se îndoiă că de ar fi putut să spuie un cuvânt, totul s'ar fi lămurit și n'ar fi avut parte de batjocura ce i se făcuse. Biata fată! Ea nu știă ce o așteaptă din partea acelei tinere și frumoase femei, chiar în acea noapte.

(Va urma).

Cine sunt atentatorii dela Dobrițin?

După cercetările făcute în Cernăuți și la București se crede cu siguranță, că atentatorii sunt un anumit *Cătărău*, originar din Bulgaria, care s'a dat și de Basarabean, dar de fapt el era un spion al Rusiei în București. Al doilea este un anumit *Kirilov*, originar din Rusia. Despre felul cum s'a aflat aceasta, poliția din București da următoarele amănunte:

În ziua de 25 Februarie s'a primit la poliția noastră o telegramă din Cernăuți, prin care ni se cerea prinderea atentatorilor dela Dobrițin *Silvestru Măndășescu* și *Teodor Avramow*. Indată am cercetat să vedem cui s'au eliberat astfel de pașapoarte și controlând cărțile am aflat, că la 12 Noembrie v. 1913 s'a dat un pașaport pe numele lui *Silvestru Măndășescu*, artist, iar mai târziu unul pe numele lui *Teodor Avramow*.

Silvestru Măndășescu este student în București. În timpul din urmă el făcuse cunoștință cu *Cătărău*, care i-a zis, că s'ar duce bucuros în Basarabia, unde să facă o mapă, pentru armata română. Spre acest scop îi trebuie însă un pașaport pe alt nume, altcum îl prind autoritățile rusești. La început *Măndășescu* n'a voit să-i dea lui *Cătărău* nici un ajutor pentru scoaterea pașaportului. Dar la urmă totuși s'a învoit și s'a dus la poliția capitalei, de unde și-a scos un pașaport, dându-și numele de artist. *Măndășescu* a dat apoi pașaportul lui *Cătărău*.

Având odată primul pașaport, *Cătărău*, care lucra în numele unei țări străine, a căutat să-și procure și al doilea pașaport. Așa și-a adus aminte de un anumit *Avramow*, cu care a lucrat pe vremuri la hotelul *Imperial*. Lui *Avramow* i-a propus să meargă cu el în Rusia, de unde să cumpere cai. *Avramow* a primit propunerea, dar îi trebuia pașaport. În fine și-l'a scos, iar într'o zi, când a arătat pașaportul lui *Cătărău*, acesta i-l'a luat și l'a pus la el în buzunar.

Kirilov, care și-a perdut urma din București de-odată cu *Cătărău*, e Rus de origine, un om fără rost, care deși era voinic și tare, totuși trăia fără nici o lefterie. Astfel s'a găsit cu *Cătărău*.

Atentatorii Cătărău și Kirilov na'u putut fi prinși

În urma multelor vești răspândite asupra atentatului de poliția din Cernăuți. Dacă nu s'ar fi dat atâtea știri, *Cătărău* putea fi prins la hotelul „*Minerva*” din București. Dar din gazeta „*Universul*” a aflat despre urmărirea celui cu pașaportul pe numele *Măndășescu*. Cum a citit „*Universul*” s'a dus la hotel, și-a luat geamantanul (cufărul) și a fugit împreună cu *Kirilov*. Cu un automobil au alergat iute să ia dela *Mogoșoia* trenul spre *Constanța*. Dar pe drum s'a înămolit automobilul, astfel că au scăpat trenul. Atunci *Cătărău* s'a întors singur și a venit pe *Calea Victoriei*, de unde a luat automobilul ungarului *Stefan Kovaci*. Cu acesta a mers la *Mogoșoia*, a luat pe *Kirilov* și a plecat la *Ploiești*. De aci au pornit cu trenul spre *Moldova*. Din acest moment li s'a perdut urma și se prea poate că azi atentatorii sunt pe pământul unui stat străin. Pentru arestarea lor poliția română a dat telegramă în valoare de 12 mii 600 lei. Cu toate acestea până în prezent nu s'a mai aflat nimic.

Literatură și știință

Bietul popa Nicolae.

În căsuța-i cu perdele
Și cu coperiș de paie,
Copleșit de gânduri grele
Șede popa Nicolae.

Carte albă ține 'n mână,
O privește, o cetește,
Și pe fața sa bătrână
Grije multă se ivește...

... Iar îi trebuiesc parale
Colo, prin străinătate...

Iar îi trebuiesc parale...
Murmură, cu bunătate.

Scrie că-i în lipsă mare
Și că-i năcăjit, săracul,
Și că zile bune n'are
Printre cei străini... săracul...

Cred din suflet, tot ce-mi spune
Pruncul dela 'nvățătură,
Dar Stăpânul meu!... Preabune!...
Sunt moșneag cu barba sură.

N'am pământ și n'am bucate
Să le schimb în bani, îndată,
Slujbe mari sunt raritate,
Celealalte-s fără plată...

N'am câștig și n'am putere
Să-mi ajut cu drag feciorul,
Să-i urzesc o mângăiere,
Să-i asigur viitorul...

Și se frânge de durere
Sufletul slăbit, în mine,
Când mă cuget în tăcere
Copilașule, la tine...

Când te știu cuprins de jale
Și bătut de sărăcie,
Și când lacrimile tale,
Nime 'n lume nu le știe...

Numai eu, al tău părinte,
Bietul popa Nicolae,
Slujitor al celor sfinte,
Suflet bun și cu văpaie...

Și el încă nu-i în stare
Să-ți întindă ajutorul,
Făr' recurge cu rugare
La Isus, Mântuitorul,
Să-și îndrepte blând spre tine
Darul îndurării sale,
Să trimită ceva bine
În amarul trudei tale...

Și se roagă cu credință
Și la Maica Precurată,
Că 'n mărita-i străduință
Să te-ajute câte-odată...

Și se roagă zi și noapte
Din Ciaslov și din Psaltire
Și se roagă 'n glas și șoapte,
Cum îl iartă slaba-i fire...

Căci atâta poate face
Bietul popa Nicolae,
Care suferă și tace
În căsuța sa de paie...

Aurel Nan.

Glume și snoave.

— Din straița unui burlac. —

Dragoste și politică.

— Știi frate, că nu te înțeleg, cum poți tu ca naționalist să iubești fata crâjmarului șas, când știi ce dușmani ne sunt Sașii?

— Dacă nu pricepi, eu îți esplic bucuros: iubesc fata Sasului din aceea latură, din care ne iubește și tatăl ei pe noi Români.

— Acum pricep și mai puțin!

— Ca să pricepi tot îți spun, că eu iubesc zestrea fetei Sasului, precum și tatăl ei ne iubește pe noi Români, pentru parafele ce i-le lăsăm în punga lui pentru beutură.

Poezii populare.

Din Cerghidul-mare.

Foaie rară fir de lână
Măicuța-mi pune de cină
Și așa mă mângăia:
— Mergi băiete unde-i vrea,
Satu-i mare, fete-s multe,
Și mai mari și mai mărunte,
Ți-alege una de frunte.

— Maică măicuța mea,
Ceru-i mare, stele-s multe,
Și mai mari, și mai mărunte,
Dar ca luna nu-i nici una
De mare, de luminoasă,
Nici ca mândra de frumoasă.

— Știi tu măndro ce ți-am spus
Când mergeam pe deal în sus:
Să nu bei apă din tău,
Că-i muri de dorul meu;
Să nu bei apă din vale,
Că-i muri de supărare.

— Măi bădiță de-al tău dor
M'ăș face floare 'n ogor,
Măi bădiță de-a ta milă
M'ăș face floare 'n grădină.

Culese de *Petru Popa*.

Din Opațița.

Frunzuliță lemn domnesc
Mult mai stau și mă gândesc:
De dor cum să mai trăesc.
Maica mă pricepe bine,
Că mi dor de oare cine.
Și îmi zice măicuța:
Ce-i cu tine fata mea?
Nici nu lucră, nici nu mâncă,
Numai tot suspini și plângi.
Decât să te vad așa,
Mai bine te-ăș îngropă
La o gură de izvor
Să vad de cine ți dor.

Maică măicuța mea,
De cumva mi îngropa,
Te rog ascultă de mine
Și mă 'ngroapă cât de bine,
La umbrița de făguț
Să vie al meu drăguț.
Măi bădiță păr tăiat
Nu crede că te-am lăsat.
Câte doruri m'au mâncat
Eu pe toate le-am uitat.
Numai bade al tău dor
Nu-l pot uita până mor.
Și bade dragostea ta
Până mor n'o pot uita.

Culese de *Nicolae Scutianu*.

Atentatul dela Dobrițin.

Cele trei persoane, cari au fost omorite la explodarea mașinei cu ecrasit

Vicarul Dr. Iaczkovici

Secretarul Dr. Slepovski

Advocatul Dr. Csar

Acesta e palatul camerei de industrie și comerț din Dobrițin. Episcopul Mikloși, care se vede în chipul deasupra palatului la dreapta, a locuit în etagiul (rândul) prim, adică deasupra prăvăliilor de jos.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 5 Martie n.

„Domnul Notar“.

Adânca și pătrunzătoarea dramă scrisă de cântărețul pătimirii noastre, de dl Oct. Goga, s'a jucat Dumineca trecută pe scena Teatrului Național din București. Toată suflarea românească aștepta cu dor această dramă unde e zugrăvită viața românilor ardeleni cu luptele și sbuciumările ei, cu bunii și adevărații Români și cu transfugi de talia lui Mangra și a altor lăpădături dați cu dușmanul.

„Domnul Notar“ s'a reprezentat în fața unei săli arhipline și cu un succes care a eternizat pentru totdeauna numele iubitelui nostru poet în cartea de glorie a neamului. Eminenții artiști I. Brezeanu, Z. Bârsan, I. Petrescu și ceilalți au jucat cu toată dragostea și tot focul talentului lor în această piesă, iar dlui Goga i-s'a făcut ovații însuflețite.

E o adevărată mângâiere sufletească pentru noi când se găesc adevărați Români cari, prin măiestria condeiului, înfierează pe rășciții cari pentru o slujbă de notarăș sau alte fărimituri aruncate de guvern își vând neam, își vând lege și își vând chiar și sufletul lor. Mulți scriitorăși din „cântă-lării“ și mulți „domni notarăși“ de pe satele noastre se vor simți cu musca pe căciulă când vor ceti piesa dlui Goga, și mulți vor vedea în ea, ca într'o oglindă fermecată, micimea sufletului lor nesățios după arginții lui Iuda.

Regina Elisaveta a României se află mai bine, în urma operației făcută la un ochiu în zilele trecute. Starea sănătății Maiestății Sale Reginei e bună, iar ochiul operat se află în condiții mulțumitoare. Această operație a fost săvârșită de profesorul francez Landolt.

Conferențele dela „Asociațiune“. Dumineca trecută, 1 Martie n. c., încă s'a ținut la „Asociațiunea“ noastră o interesantă conferență. A vorbit dl profesor seminarial Dr. Silviu Dragomir despre Istoria Românilor din Ungaria, începând dela 1790, amintind apoi întâmplările din anii 1848—49 și ajungând până în zilele noastre. Dl conferențiar a vorbit, ca totdeauna, cu o deosebită cunoștință a întâmplărilor de pe acele vremuri. — Duminecă acum, 8 Martie n., va vorbi dl profesor dela Cernăuți, Dr. Iancu Nistor, despre Istoria Românilor din Bucovina și Basarabia în veacul al 19-lea. Inceputul la 5 ore d. a. în sala Muzeului „Asociațiunii“.

Bănci sătești nou înființate. În săptămâna trecută s'au înființat cu ajutorul și cu îndrumările conferențiarului cooperativ al Asociațiunii, dl Nicolae Iancu, trei bănci sătești nouă și anume în comuna Curciu lângă Mediaș sub numele „Izvorul Săteanului“, (director dl părinte Miron Bucșa), apoi în comuna Turnișor, lângă Sibiu altă bancă sub numele „Steaua“, (director dl părinte Romul Platoș) și în Munții Apuseni în comuna Sohodol, lângă Câmpeni, banca populară „Moșul“ (director dl Simeon Goia).

Dorim acestor bănci sătești spor la muncă întru desrobirea țaranului nostru de sub jugul cămătăriei și îndemnăm și pe fruntașii săteni din alte sate să se adreseze

cu încredere către dl conferențiar al băncilor sătești Nicolae Iancu, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6, biroul Asociațiunii, ca să le înființeze astfel de însoțiri folositoare.

Despărțământul Făgăraș al „Asociațiunii“. Convocare. Din încredințarea comitetului central și conform §-lui 41 din statutele Asociațiunii, am onoare a convoca pe toți membrii „Asociațiunii“ de pe teritoriul despărțământului Făgăraș la *adunarea cercuală*, care se va ține, Sâmbătă, la 14 Martie n. 1914, în localul băncii „Furnica“, din Făgăraș, la orele 11 a. m. cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Inscierea de membri. 3. Alegerea directorului și a comitetului cercual pe un period de 3 ani. 4. Inchiderea adunării. Sibiu, 26 Februarie 1914. Oct. C. Tăslăuanu, secretar al „Asociațiunii“.

Pregătiri de nuntă. După Paști se va ține cununia principesei Elisaveta a României, cu prințul moștenitor George al Greciei, pentru care se fac de pe acum mari pregătiri în București. Naș va fi împăratul Germaniei și Regina Elisaveta a României sau oarecare altă regină. Se vorbește, că celelalte curți domnitoare din Europa vor fi reprezentate prin cei mai aleși membri ai lor. Pe lângă, că va fi o nuntă ca în povești, se vor pune la cale și alte lucruri mari, ca totdeauna, când se întâlnesc capetele încoronate.

Români bravi. Cât de mult țin Români la școala lor, deci la cultura națională, ne-o arată purtarea bărbătească a locuitorilor din comuna Cociuba, cărora li-s'au pus toate pedecile pentru a-i înstreina de școala lor confesională. Dar aceste pedeci și amenințări s'au lovit de voința poporului, de a-și susține școala lor românească, ca de o stâncă, pe care nici cele mai mari furtuni, nu o pot clăti din loc. — Luați pildă fraților dela acești oameni și țineți la școala voastră, cum a-ți ține la cel mai mare bun din lume.

Mila deaproapelui. Comuna Brețe, a suferit în anul 1912 din cauza furtunilor, ce s'au deslănțuit asupra ei, pagube foarte mari, rămânând bieții locuitori peritori de foame, dacă frații lor din satele din jur, nu le săriau în ajutor cu bucate, haine și altele. E de însemnat, că acești milostivi au fost mai numai țărani, cari și-au împărțit pâinea de pe masă cu cei năpăstuiți, ștergând multe lacrimi ușurând durere și îndulcind amaruri, cum numai inima milostivă de frate poate să o facă. De-a-le Dumnezeu din darul său însutit, ceace au dat pentru ajutoarea celor năcăjiți.

Veste tristă. Din cauza lipsei de paie, pe unele locuri țărani au lăsat în toamnă viile descoperite. Acum, în urma gerului mare din iarnă, s'a văzut că acelea sunt înghețate cu totul, așa că nu poate fi speranță în rodul lor.

Statistică tristă. În dieta Sârbiei s'a cetit statistica (socoteala) morților și a răniților în războiul purtat cu Turcii și mai pe urmă cu Bulgarii. Din aceasta reiese, că numărul morților a fost de 30 mii opt sute, iar al răniților 45 mii cinci sute. Intre morți sunt socotiți și cei căzuți de alte boale de holeră etc. E de notat, că în luptă cu Turcii, Sârbii au avut mai numai jumătate morți și răniți, ca în al doilea război purtat cu frații de până ieri.

Duel între doi cumnați. Am scris și noi despre obiceiul periculos, ce există între domni, de a-și apăra onoarea cu sabia sau piștolul în duel. Unde poate duce acest fel de judecată, ne arată cazul petrecut de curând între doi cumnați unguri din Pesta, unul ofițer, iar celalalt funcționar, — Ofițerul Hajdu din unele cauze familiare, a provocat la duel pe bărbatul soarei sale Babocsay, care primind lupta, a împușcat pe cel dintâiu, așa că în câteva minute muri.

Scăpat dela moarte cu innotul. Pe lacul Scutari a făcut o plimbare Petru, fiul regelui Nichita, cu o luntre mânată cu benzin. Când a fost în mijlocul lacului a explodat benzina și prințul a scăpat cu innotul la mal.

Bătrânețe. În orașul Petroșeni a murit economul Ioan Boca în etate de 110 ani. Viața întreagă a fost sănătos. Părinții lui asemenea au ajuns o frumoasă etate, murind și ei aproape când au fost de 100 ani.

— Frumoasă etate a ajuns și femeia Hedvig Stavne din Germania, care a trăit 120 ani. Ea a văzut când era fetiță pe Napoleon, trecând cu faimoasa lui oaste spre Rusia, de unde s'a rentors precum se știe, cu oastea zdrobită de frig și foame.

Vedenia întemnițatului. Un neamț cu numele Albert Wolf, ucigând pe un comerciant, a ajuns judecat și închis în temnița din Nizza. În una din nopțile trecute a început să sbiere, trezind pe păzitorii închisorii cu strigătul: „vai mama mea e moartă“. Aceștia nu-și puteau închipui ce l'a ajuns pe bietul om, căci doar el nu putea ști din temniță cum se află mamă-sa. Dimineața s'a aflat, că într'adevăr mama lui din cauza fiului său ajuns în robie s'a sinucis.

Băiat ucigaș. Un băiat de 14 ani cu numele Gottfried Gregora din Viena a implântat un cuțit lung în spinarea tatălui său, din cauză, că acesta a bătut pe mamă-sa.

Greșală în numărarea anilor. Acum, când s'au împlinit 1913 ani dela nașterea Mântuitorului Isus, vine un astronom (mare învățat, cetitor de pe stele) și spune, că am greșit cu numărarea anilor, pe cari îi socotim dela nașterea din Vifleim, deoarece de atunci s'au împlinit 1917 ani, iar nu 1913 câți am numărat noi. Dânsul își documentează spusele cu multe date, cari au făcut mare mirare în lume și au dat de gândit multor învățați, cercetând, dacă are dreptate astronomul, sau nu.

Dar american pentru vindecarea racului. Din țara stăpânitorilor de milioane, — pe cari, nouă, ne cade bine și să le scriem, da încă să le avem, — se vestește că miliardarul Phipps, a dat 15 milioane dolari, cu cari să se zidească spitale anume pentru ceice sufer de rac. Frumos lucru, când își aduc aminte bogătanii de ceice suferesc, pe lângă neagra sărăcie și de dureri trupești.

Judecat la moarte pentru spionaj. Pe vremea războiului balcanic s'au aflat, că frații Iandrici fac spionaj la noi în țară pe sama altei împărății. Dovedindu-se vinovăția lor, unul dintre ei, care era și ofițer, a fost judecat în zilele trecute, la moarte prin ștreang. — Aceasta e pedeapsa celor ce își vând țara.

Dintr'o nefericire în alta. Când se face în spitale, vre-o operațiune, pentruca bolnavul să nu se trezească din adormit, i-se pune pe față un obrăzar înmuiat în ceva leac amestecat. La un spital din Triest, medicul era ocupat chiar cu o operațiune la un băiat, când, nu se știe din ce cauză, obrăzarul de pe fața bolnavului a luat foc, producându-i rane atât de grele încât a murit între dureri mari.

Sfaturi de rege. Regele Spaniei a scris o carte pe care o împărțește pe nimica între economii țării sale. În ea se cuprind sfaturi folositoare, cum să se facă ca și cel mai sărac petec de pământ se aducă folos stăpânului său.

Să-și doarmă somnul de veci în pământul strămoșesc. Pe una din liniile ferate din Rusia, călătoria un chinez, având pus sub banca, pe care ședează un pachet mare. Conducătorul trenului voia să știe ce are chinezul în pachet, dar acesta nu era învoit să-i dea lămurirea cerută. Chemat fiind un jandarm, au desfăcut pachetul în fața mai multor călători, cari au rămas îngroziți de cele ce au văzut ascuns în legătură. Era adică un trup de om tăiat bucăți și învâlit în foi de tăbac, ca să nu miroase. Luat de scurt, chinezul a mărturisit totul. Cadavrul era al unui unchiu de al său, mort în Rusia de moarte naturală și nepotul neavând parale să-l pună în copârșeu și să plătească transportul până acasă, s'a hotărât a-l duce așa ascuns și a-l îngropă în pământul patriei sale.

Cu ivirea primăverii. De-odată cu caldele raze de soare, prevestitoarele primăverii, s'a ivit și capul hâdos al cumplitei boale *ciuma*. Ci-că în ținutul Kirki-jilov din Rusia s'a lătit înspăimântător această epidemie. S'au luat măsuri de apărare și combatere atât în Rusia cât și în țările vecine. În România, călătorii sosiți din părțile acelea, vor fi supuși cercetării medicale, iar mărfurile sunt oprite a intra în țară.

Se urcă anii de slujbă. Ceice, în urma școalelor ce le-au isprăvit, aveau până acum dreptul de a servi la miliție numai un an, de acum încolo vor sluji doi ani, conform unei legi care acum se face. Anul prim îl vor servi învățând instrucția militară, iar în al doilea ca ofițer, dacă pot pune examenul cerut. În schimb nu vor mai fi chemați la deprinderi de arme, ca până acum.

Trenurile puse sub pază. Fiindcă în timpul din urmă s'au întâmplat o mulțime de jafuri și furturi în trenuri și o sumedenie de alte nenorociri, direcțiunea căilor ferate va pune dela 1 Martie, în fiecare tren de persoane polițiști anume, cari vor supraveghea pe călători și vor fi de ajutor oamenilor în orice primejdii ar ajunge. Totodată vor controla și dispune ca trenurile să plece din gări la timpul prescripționat, iar nu mai iute sau mai târziu, ca prin aceasta să se încunjure multele ciocniri, cari numai din mersul neregulat s'au putut întâmpla.

Furtună. O furtună groaznică ce s'a deslănțuit asupra orașului Lyon (Franța), răsturnând case mari, a făcut o stricăciune de peste un milion marce. Tot o vijelie groaznică a răsturnat un tren de persoane pe linia dintre orașele Milano—Paris, îngropând sub el mai multe persoane.

Impărțire de sămânțe de nutrețuri. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu” aduce la cunoștința membrilor Reuniunii, că a prolongit termenul până la 13 Martie n. c. pentru înaintarea rugărilor pentru împărțirea între membri și în mod gratuit a sămânțelor de trifoiu, de luțernă și de napi de nutreț. Cererile să pot trimite și pe corespondență simplă la adresa secretarului Victor Tordășianu în Sibiiu.

Un câne turbat a sărit — dupăcum ni se scrie — asupra la vr'o 15 persoane în comuna Cislădie de lângă Sibiiu. Asta s'a întâmplat Duminecă și Luni acum, când cânele a umblat pe toate străzile comunei. Ba Luni, pe la 10 ore înainte de amiază, eram tocmai în piață, unde am văzut cum a venit înfuriatul câne și a început din nou a sări asupra oamenilor. De aci a luat-o spre câmp, unde a fost întâlnit de vânătorul Binder, care l'a împușcat. *Un abonat.*

Pentru cei fără de pâine. Muncitorii fără de lucru din Budapesta au ținut o mare adunare, cerând guvernului să le dea ajutor sau de lucru, căci sunt amenințați să piară de foame. Guvernul a hotărât să împartă între cei mai lipsiți suma de o sută mii coroane.

Cum și-a apărat cinstea. La un doctor din Oradea-mare s'a prezentat zilele trecute Gavrilă Marchiș din *Belmarkaszek*, ca să-i vindece o rană cauzată de un cuțit. Întrebat ce a pățit, a spus medicului o întâmplare, care pe cât e de șoadă, pe atât de mult arată, cum e în stare o adevărată soție să-și apere cinstea. Gavrilă Marchiș, a fost dus în America de 5 ani. Acasă a lăsat o soție tină și frumoasă cu o copilă de câteva luni. Mergându-i bine în America, a strâns o frumoasă sumă de bani și apucându-l odată dorul de casă, s'a hotărât să vină, dar fără să deie de știre soției. Pe drum a făcut planul, cum ar putea pune la probă credința nevestei sale. Fiind schimbat acum atât la față cât și la port i-a succes a seduce pe femeie, că e un străin, venit din America, de unde aduce pentru ea o carte dela bărbatul ei. Femeia bucuroasă de cele aflate din epistola și din vorbele noului venit, l'a omenit cum se cuvine; iar când străinul a cerut sălaş, i-a dat, așternându-i patul în o altă odaie. Femeia nu observase, că prea se uita cu drag la ea străinul și că din când în când îl podideau lacrimile, cari erau lacrimi de bucurie. Când să se culce, omul, — care era bărbatul ei, nemai putându-și astâmpăra dorul, a sărit la femeie să o sărute, fără să se descopere, cine e el. Aceasta a luat un cuțit și l-a implântat în spinarea bărbatului, vrând să-și apere cinstea de soție credincioasă. Descoperindu-se taina, s'au îmbrățoșat mai cu foc, și bărbatul a suferit cu plăcere rana, pricinită de credincioasa soție.

Numerii vorbesc. Un om, care a avut răgaz, a socotit bătăile din lumea întreagă, întâmplate dela 1618 până în 1905. Din aceasta socoteală reiese, că în acești 287 ani s'au întâmplat 1044 lupte pe uscat, 122 pe apă, 490 asedii (impresurări) de cetăți și în 44 de cazuri unii s'au predat fără a ținea lupta. Acest om a mai socotit și numărul morților din aceste lupte, dar noi nu-l mai scriem, căci atât e de mare, că mulți din cetătorii noștri nu ar crede să fie adevărat.

ECONOMIE

Felurile soiuri de pământ

Pământul din hotarul unei comune nu e peste tot locul de același fel și nu e deopotrivă de roditor. Din cauza aceasta vedem, că plantele nu cresc și nu se dezvoltă deopotrivă, ori și unde și în orice fel de pământ.

Plugarul are neapărată lipsă să cunoască felurile soiuri de pământ, să știe cum se poate îmbunătăți fiecare soi, cum ce putere hrănitore are fiecare și cari plante, — cari sămânături, — se dezvoltă și reușesc mai bine în cutare fel de pământ. Fără cunoștințele acestea, vedem că de multeori plugarii se înșală în așteptările lor. Lucrul le este zădărnice și lipsit de câștigul dorit.

Adevărul acesta iasă mai bine la iveală, când se întâmplă ca hotarul unei comune să fie comasat. Atunci, de regulă îi auzim pe săteni plângându-se, că sămânăturile sunt mai slabe, nu se mai dezvoltă și nu mai rodesc ca înainte de comasare.

Același lucru se întâmplă, când cutare plugariu, mai puțin priceput, cearcă să facă vre-o înnoire în ale plugăritului. Voind și el să samene trifoiu ori luțernă, să sădească un măr sau un prun, nu caută să afle, care pământ le prieste mai bine, samână și sădește unde-i vine lui la socoteală. În pământul potrivit pentru luțernă, samână trifoiu. Acolo, unde ar trebui să samene grâu, samână orz ori săcară și unde ar trebui să sădească meri, sădește pruni. Urmarea este, că încercările săvârșite pe dibuite nu duc la nici o ispravă de dai Doamne. De aci apoi pagubă, neîncredere, bârfeli și învinuiri de tot felul: Că timpul n'a fost potrivit, că n'a vrut Dumnezeu și altele. „Ajutați și Dumnezeu încă își va ajuta”.

Dacă sătenii noștri ar căuta să cunoască cât mai temeinic felurile soiuri de pământ și să știe, cari sămânături se potrivesc mai bine pentru cutare soi de pământ; de bună samă, că n'ar avea să îndure atâtea neajunsuri și de multeori și pagube.

Pătura de pământ, pe care o lucrăm cu plugul, cu sapa și cu hârlețul, cuprinde în sine mai multe materii hrănitore pentru plante. Cu cât va fi pătura aceasta mai groasă, — mai afundă lucrată, — cu atât va fi mai priincioasă pentru sămânături.

Gunoii este mijlocul prin care pământul se face mai bun, mai bogat în materiile hrănitore pentru plante. Aerul, căldura, lumina și apa sunt lucrătorii, cari, cu puterea lor nevăzută, descompun gunoii și prefac materiile hrănitore din pământ într'o umezeală, pe care rădăcinile plantelor o sbeau și ridicându-se în sus, hrănește plantele, le dă putere și le face să rodească.

Hrana aceasta a plantelor e asemănătoare cu hrana omului. Omul lipsit de hrană tânjește, slăbește din ce în ce și în cele din urmă moare. Plantele, lipsite și ele de hrana trebuincioasă tânjesc, se ofilesc și în cele din urmă pier.

Dumnezeu a rânduit pentru fiecare fel de vietate altă hrană. Unele se hrănesc cu grăunțe, altele cu vermi și gândaci și altele numai cu carne. Plantele, după felul lor, au și ele lipsă de mai multe feluri de hrană.

În felurile soiuri de pământ nu se află în fiecare aceeași putere, aceeași hrană

și în aceeași măsură. Alta este hrana și puterea care se află în pământul negru și alta este hrana și puterea care se află în pământul năsipos. De aceea vedem că plantele nu reușesc toate în unul și același fel de pământ.

Unele dintre plante iubesc pământul închegat, altele iubesc pământul năsipos. La unele le place pământul apăsos, la altele le place pământul văros și la altele le place pământul petros. Fiecare iubeste pământul acela, în care poate să-și afle hrana de care are mai multă lipsă, ca să poată crește și să se poată desvolta.

Creșterea și dezvoltarea plantelor atârână în mare măsură și dela felul cum se lucrează pământul și cum se gunoeste.

Plugarii noștri români, în partea cea mai mare, se țin și acum morțiș de ceiace au învățat dela bătrâni. Nu fac arături de toamna și nu ară destul de afund. Ei uită, că pământul e tot mai stors de hrană și are lipsă să fie îmbunătățit prin o lucrare mai cu pricepere și prin gunoie.

(Va urma).

Prăsirea viței de viie.

Scrisoarea a VI-a.

Dragă prietene,

Înainte de plantare mai luăm odată la mână vița de viță și examinăm locul altoit. Acele vițe, cari la acest loc ar arăta cea mai mică găurice, sau s'ar căscă, să n'o plantăm la nici un caz, căci nefiind destul de vindecată la acel loc, încetul cu încetul, întrând aier acolo s'ar putrezi.

Vițele scoase din școala de altoit, aproape toate, au două rânduri de rădăcini: *principale și laterale*. Cele principale sunt date chiar din nodul de din jos, iar cele laterale de pe coturul viței. În ziua când plantăm, sau înainte de plantare cu o zi, cel mult cu două, e bine ca aceste rădăcini să le scurtăm, anume: cele principale le lăsăm de 6—10 cm., cele laterale le rătăzăm de tot, dacă cele principale sunt destul de frumoase. Lugerul crescut în școala de altoit îl retezăm pe 2—3 ochi. Retezătura să se facă deasupra unui ochiu bine dezvoltat.

Vița astfel preparată să n'o lăsăm mult în atingere cu aierul, căci rădăcinile ei fiind foarte gingașe, s'ar usca în curând. Mai bine e dacă — după ce am pregătit vița în felul descris mai sus — preparăm într'un vas un fel de cir din apă, bălegar de vită și lut (pământ cleios), unde păstrăm vița până la plantare. În nici un caz să nu facem acest lucru cu mult înainte de plantare, ci numai c'o zi, cel mult cu două.

Gropile, în cari plantăm vița, se fac dela par la o distanță de 10 cm. În locurile unde grindina strică adese sămânăturile, e bine ca groapa să se facă de așa, ca parul să scufiască întru câțva vița, când s'ar întâmplă să fie astfel de „vremuri tari“. Gropile să se facă așa de largi, ca să putem umbla ușor cu mâinile în ele, să putem bătuți și cu piciorul pământul, în jurul viței. Pentruca pământul scos din gropi să nu se uște prea tare, e bine ca gropile să nu le facem prea curând, ci atunci când plantăm.

Cu bine

V. Zdrenghea.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Cluj“. *Convocare.* În înțelesul § 13 din statute, avem onoare a convoca pe toți domnii membri onorari, fondatori, ordinari și ajutători la *Adunarea generală* a „Reuniunii sodalilor români din Cluj“ pe 8 Martie n. 1914, d. a. la orele 3, în localul Reuniunii (Strada Jokai Nr. 6), cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului pe anul de gestiune 1913. 3. Raportul cassarului și proiectul de budget. 4. Alegerea unei comisii pentru examinarea raportului general a socalilor și a proiectului de budget. 5. Alegerea comitetului. 6. Eventuale propuneri. 7. Inchiderea adunării. Cluj, la 1 Martie 1914. — *Dr. Simeon Nemeș*, președinte, *Petru Sânmiclăușan*, secretar.

Ultime știri.

Din dietă.

În ședința de azi, Joi, s'a desbătut tot asupra contractelor cu societățile de navigațiune, iar după aceea deputatul Beksid a făcut întrebare asupra procesului Rutenilor din Sighetul Marmăției.

La încheierea foii primim știrea, că s'a început discuția și asupra vorbirii lui Tisa despre consfăturile de pace cu Români. Din partea partidului muncii (cel guvernamental) vorbește deputatul **Iakabfi**, care primește toate cele spuse de Tisa în vorbirea lui. Iakabfi află cu cale pașii întreprinși de Tisa pentru a se ajunge la o înțelegere cu Români.

Mâne, Vineri, vorbește deputatul nostru, dl **Dr. Teodor Mihali**. Mai sunt înștiințați să vorbească Farkas și Richter din partidul muncii, iar din opoziție Aponi, Betlen, Vertan, Poloni și Deji. Sâmbătă, Luni și Marți dieta nu va ține ședințe. Mercuri se va continua discuția asupra acelor obiecte, cari vor rămâne din săptămâna asta. Mâne, Vineri, de sigur că nu se va încheia discuția asupra vorbirii lui Tisa, ci o să urmeze și Mercuri.

Atentatorii dela Dobrișin.

Dându-se de urma unei fotografii a lui Cătăraș, aceasta a fost arătată personalului dela hotelul, unde a tras Cătăraș în Cernăuți, precum și oficianților dela posta de acolo. Cu toții au recunoscut, că el este unul dintre ceice a dat pachetul la postă.

Despre mobilizări în Rusia

se scrie mereu în diferite gazete din Germania și Franța. Adevărata stare a lucrurilor în Rusia e însă greu a se afla. Mereu se spune despre „mobilizări de probă“, al căror scop numai Rușii îl vor fi știind sigur.

Alegerea dela Lugoș.

Deputatul dietal al Lugoșului a fost numit membru în Casa magnaților. De aceea a trebuit să se mulțumească de deputăție, rămânând ca să se facă o nouă alegere la Lugoș. Români au voit să pună un candidat național, dar s'au lăsat de gândul acesta, fiindcă conducătorii șovinisti ai comitatului deja dela început n'au respectat legea. Ei au pus adevărat ziua alegerii pe 9 Martie n., fără a mai ține seamă de termenul de 14 zile, cu cât trebuie hotărât înainte ziua unei alegeri. Între astfel de împrejurări Români n'ar mai fi putut face pregătirile de lipsă. De aceea toți membrii partidului național român sunt rugați să nu iee parte la alegerea din 9 Martie și să nu voteze cu nimenea.

Călimdarul Poporului pe 1914.

e pe isprăvite, mai avem din el numai puține exemplare. Cine dorește să-l aibă, să grăbească până mai sunt. Cele cuprinse în acest călimdar sunt vrednice a fi cetite chiar și de aceia, cari mai au vr'un călimdar. Cine știe ce se mai poate întâmpla azi-mâine în Balcani, de aceea am adus în „Călimdarul Poporului“ mapa țărilor balcanice. Prețul unui exemplar e 45 bani cu trimiterea pe postă.

Spre știre.

Numeri de probă încă trimitem la dorință oricui. E de ajuns a ni se scrie pe o carte postală numai adresa cum se cade a celuice dorește numeri de probă. Pe abonații cei vechi îi rugăm să stăruiască în cercul cunoscuților lor, ca cât mai mulți să aboneze „Foaia Poporului“, care e cea mai veche și mai bună foaie populară. Fiecare abonat vechiu va face bine să câștige măcar un abonat nou, ca astfel înmulțindu-se abonații foii, să o putem face tot mai bună, spre ciuda acelor, cari vreau să ne înfrice cu procese și noua lege de presă. Bani se pot trimite și la olaltă cu un singur mandat (utalvány), numai adresele să fie toate bine scrise și descursat. Toți abonații cei noi primesc în cinste și câte un *Călimdar de părete*, care e frumos tipărit în color și cu mai multe chipuri.

Foaia nu o putem da pe așteptare, fiindcă aceasta ne prea îngreunează purtarea socotelilor pentru cari nu plătesc la vreme. De aceea să nu se supere ceice ne-au cerut amânare de plată, iar noi nu le-am putut împlini dorința. Purtarea la astfel de socoteli, cu sutele de restanțe, ne ar încurcă și îngreună administrația din cale afară de mult.

Bioscopul Apollo. După cum se vedește, direcțiunea Bioscopului Apollo va reprezenta Luni și Marți, în 9 și 10 Martie n., un nou program, care până de prezent nu s'a putut vedea decât în orașele mari. E vorba de cea mai din urmă invenție a lui Edison: **Reprezentării de Kinetofon**, senzația cea mai nouă și mai mare a veacului al 20-lea. După o muncă îndelungată, în sfârșit i-a reușit lui Edison (marele inventator al gramofonului, fonografului etc.) a iscodi și aceea, ca **tablourile mute**, ce se arătau până acum pe pânzele albe ale cinematografelor, **să vorbească, să cânte** etc. În urma acestei împrejurări, omul poate cu adevărat crede, că totul să petreacă în natură. Se spune, că însuși Maiestatea Sa, când a văzut reprezentații cu Kinetofonul lui Edison, s'a exprimat: „Aceasta e doar viața însăși“, „Invenția asta e colosală“, „E foarte interesant, ceasuri întregi aș putea privi“. — Reprezentațiile de Luni și Marți vor avea loc după amiază la orele 3, 4^{1/2}, 6^{1/2} și 8^{1/2} seara. Prețul locurilor: Locul I 2 coroane, Locul II 1 cor. 20 bani, Locul III 40 bani. — Asupra acestui interesant și senzațional program atragem atenția cetitorilor.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Poșta Redacției și a Administrației.

In spital. Înțelegem durerea, ce o poate simți cineva între astfel de împrejurări. Cele trimise sunt însă puțin potrivite de publicat.

Abonatul 8218. Mai avem, puteți trimite.

Abonatul 2077. De prezent nu cunoaștem amănunte asupra primei întrebări. Când vom ști o să punem în foaie. Celelalte s'au împlinit conform dorinței.

Abonatul 72. Cele scrise ne miră din cale afară. Doar foaia sosește totdeauna în Alba-Iulia cel mai târziu Sâmbătă dimineața. Prin urmare e preste puțință, ca Dumneata să o capeți numai Marța sau Mercuria. Ceva nerânduială poate fi numai la poșta de acolo. Te rugăm a face atent pe poștar, iar dacă nici în viitor nu-ți va da foaia regulat, atunci să ne scrii nouă și o să cerem cercetare din oficiu. Pentru oricicare noi facem totul ce putem, cu atât mai mult pentru Dumneata, care ai foaia de 17 ani.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

24 Februarie: Cincu mare, Petriș, Sighetul Marmăției.

25 Februarie: Dalboșeț, Hadad.

26 Februarie: Sepsi-Sân-Georgiu.

27 Februarie: Mălâncrav (Almakerék), Cluj, Haroscherek, Olafalău mare, Șomcuta mare.

1 Martie: Oradea mare, Orăștie.

2 Martie: Aletea, Berzava, Bichiș, Ciomadul sârbesc și nemțesc, Györök, Jombolia.

3 Martie: Baia mare, Dezna, Sighișoara, Vințul de sus.

4 Martie: Cubin, Zlagna.

5 Martie: Baia de Criș, Bălcaciu.

Prețul bucatelor

In SIBIU la 3 Martie st. n.

Grâu	Cor. 20.— până 21,60 de hectolitru
Săcară	—
Orz	9,60 " 10,80 "
Ovăș	5,60 " 6,80 "
Cucuruz	10,— " 11,20 "
Cartofi	4,— " 5,50 "
Fasole	20,— " 23,— "
Făină Nr. 3	36,60 " 36,60 la 100 chilo
" " 4	35,80 " 35,80 "
" " 5	35,— " 35,— "
Slănină	160,— " 180,— "
Unsoare de porc	160,— " 164,— "
Sân brut	56,— " 64,— "
Sân de lumini	80,— " 86,— "
Sân de lumini todit	100,— " 104,— "
Săpun	66,— " 70,— "
Fân	5,60 " 7,— "
Lenne de foc neplutite	8,— " 9,10 la met. cub
" " plutite	7,20 " 7,70 " "
Spirț rafinat	Cor. 2,12 " 2,12 " "
Spirț ordinar	2,28 " 2,28 " "
Carne de vită pentru supă	Cor. 1,12 până 1,60 la chlo,
" " " friptură	1,60 " 1,80 " "
" " vițel	—,80 " 1,80 " "
" " porc	1,40 " 1,20 " "
Onă 10 bucăți	—,50 " —,67 " "
Un pătrar de miel	1,60 " 2,50 " "
Carne de cal	—,80 " 1,20 " "

In BUDAPESTA 4 Martie n. st.

Grâu de Tisa 78 chilo	Cor. 12,65 până 12,87 la 50 chilo
" " 79 " "	12,80 " 12,97 " "
Săcară	9,12 " 9,22 " "
Orz	7,— " 7,60 " "
Ovăș	7,55 " 8,20 " "
Cucuruz	7,— " 7,15 " "

Prețul banilor în 4 Martie, n.

Galbeni	Cor. 11,32	vându 11,42
100 Lei, hârtie	93,30	93,80
100 Lei, argint	90,—	93,30
Lire turcești, aur	21,40	21,65
1 funt șterlingi englezești	28,84	24,04
100 marce, aur	116,90	117,35
100 hârtie	116,90	117,35
Napoleon	18,86	19,10
100 Ruble rusești, hârtie	252,—	254,—
100 " " argint	242,—	245,—

Loc deschis.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra renumitei fabrici de lumini și săpunuri Gustav Meltzer din Sibiu. Această firmă e una dintre cele mai de frunte în țara întreagă. Cumpărătorii sunt serviți cât se poate de prompt și conștientios, la comande de lumini de ciară pentru biserici, înmormântări, pomene și parastase. Prețurile sunt cât se poate de ieftine. Când comandați, în persoană sau prin poșta, spuneți că ați citit în „Foaia Poporului“, și o să căpătați o marfă foarte bună.

Din Budapesta. Cine are orice afacere în Budapesta să-i scrie dlui L. Olariu, funcționar în ministeriu. D-sa a deschis în Budapesta un birou de informații pentru Românii din provincie ca să-i scape din mâinile agenților jipuitori.

Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vre-o moară, ori alte mașini să-i ceară sfatul dlui Olariu. Cine are ceva de vânzare, cine are lipsă de un împrumut ieftin, cine are orice altă afacere în Budapesta, să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și alte mașini. Adresa: L. Olariu, Budapesta, II., Margitkört 11.

Idealul damelor este de a dispune de o frumoasă culoare a feții și de un palid teint aristocratic, cari sunt semnele unei adevărate frumuseți. Fără sbârceți, fără bubulițe, fără roșeață; pielea sănătoasă și curată, aceasta este ținta și rezultatul la care se poate ajunge prin întreținerea de Crème Simon, Poudre și Savon Simon. Pretindeți-o sub marca adevărată.

O moșie

pe hotarul Turdei, în mărime de 229 jug. □ pământ arător, pășune și fânaș, e de arândat cu 1 Aprilie 1914. Reflectanții să se adreseze la dl Dr. Octavian Russu, avocatul „Albinei“ în Sibiu. 1633

Un tânăr

comerciant român, în etate de 27 ani, are prăvălie de coloniale și delicatesă, modern aranjată într'un oraș mare, din Ardeal, **voiește a se căsători** cu o d-șoară tânără, plăcută, cu avere. Respectiva să fie solidă și aplicată a mă ajuta în conducerea prăvăliei. Epistole serioase provăzute cu fotografie rog a se adresa la administrația acestui ziar sub deviza „Orfan comerciant“, de unde se vor trimite mie. Discreția chestie de onoare. 1612

Unul sau doi băieți.

se primesc ca **învățăceli** la Ioan Borcia, măiestru faur în Săliște (comitatul Sibiului). 1630

Boltă de arândat.

Din cauze familiare se află de dat în arândă o boltă, cu trei încăper., așezată în drumul țării, curte mare, sură, grajd, fântână în curte, grădină cu pomi și de legumi, 10 jugăre pământ foarte bun din care o parte e sămănat cu grâu, trifoi și lucernă, drept de pășune de 4 vite și doi cai gratis. Boltă se află într'o comună nu chiar departe de Sibiu. Scrisorile sunt a se adresa la administrația „Foi Poporului“, de unde se vor trimite respectivului spre care scop trebuie adaugat o marcă de 10 bani. 1036

Un învățăcel

să primește momentan la Ilie Măgean, croitor în Săliște (comitatul Sibiului). 1615

Un măestru morar

caută loc la o moară cu motor. Doritorii să se adreseze la Pamfilie Morariu în Fofeldea (Fóföld, u. p. Holzmány). 1647

O curte

cu mai multe odăi, sură și grajd etc., din Sibiu, târgul vitelor 4a, precum și curtea de sub 4b cu odăi și cu un atelier (lucrătoare), sunt de vânzare. Doritorii a se adresa la Nr. 4a. 1644

20.000 bucăți

altoi de pomi

cu rădăcină, de 2 ani, soiul nobil, desert și diferite vinuri, în cantitate mai mică de vânzare la Lengyel Sándor și consoții în Pankota.

Trăsuri

fără număr, ca și trăsurile private, stau onoratalui public totdeauna la dispoziție.

Prețuri după înțelegere, dar la nici un caz mai scump decât după tariful de trăsuri.

Comandele se pot face prin telefon Nr. 76 sau Heideng. Nr. 18.

Cu toată stima
H. Hann.

640

Cine are de vânzare

lemn de destejar

trunchiu dela 45 centimetri diametru grosime în sus până la 80 sau 100 cm., să se adreseze la I. Petrașcu în Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 30, amintind totodată și prețul cum le-ar putea predă la gara cea mai apropiată. Prețul să se comunice prin metru lungime și cubic. 1634

Cafea

cu 50% mai ieftină!

Cafea americană foarte cruțătoare și foarte aromatică. Un săculeț de probă (5 kilograme) se trimite pe lângă prețul de 10 coroane, jumătate punct teiu de primul rang cor. 2— franco cu rambursă.

A. SAPERESCU 1568
Export de cafea și teiu, Tiszabogdány 356

Tot felul de
Semințe agricole și de grădinărit

se capătă la

Magazinul agricol

proprietar: Const. Băila din Sebeșui-săseșc (Szász-Sebes).

Sămânță de trifoi, lucernă, dif. ierburi, napi de nutreț, mazărice, mohor, tot felul de legumi și flori; cepșoară lungureață și boboloață (arpație) etc. etc.

Numai semințe garantate!

Vânzare în mare și mic!

O moșie

de 600 jugăre catastrale pământ bun de arat (moșia Zsombory) pe hotarul Zutor și Jmborul mare (Magyar Zsombor), comitatul Clujului a fost vândută pe un preț bagatel de 200 cor. pro jugăr cat. în licitație.

Plus-oferte cu 10% vadiu să pot înainta până la amiazi în 14 Martie a. c. st. n. la judecătoria cercuală din Hida (Hidalmas).

Un castel mare domnesc încă a fost vândut numai cu 16000 cor. Pentru acesta încă se pot face plus-oferte.

1651

„SECAȘANA“

cassă de credit și economii, societate pe acții în Ludoșul-mare
Nagyludas (comitatul Sibiu).

Convocare.

Domnii acționari ai casei de credit și economii „SECAȘANA“ sunt invitați prin aceasta în virtutea §. 29 din statutele societății la

a VI-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Ludoșul-mare, la 22 Martie st. n. 1914, la ora 1 după amiază în localul băncii cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1913 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Aprobarea bilanțului pe anul 1913, distribuirea profitului curat și votarea absoluturii direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență și a taxei de cărușie pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
4. Alegerea alor 2 membri în direcțiune în locul celor sortați.

Domnii acționari eari vor să participe la adunarea generală în persoană sau prin p'enipotențiați, în conformitate cu §. 32 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel puțin cu 1 oră înainte de începerea adunării la casa societății în Ludoșul-mare, sau cu 3 zile înainte la casa institutelor „Albina“, „Porumbăceana“ din Porumbacu-lui, „Mărgineana“ în Poiana și „Poporul“ în Săliște.

Ludoșul-mare, în 25 Februarie 1914.

Direcțiunea.**Bilanț cu 31 Decembrie 1913.**

Active — Vagyon Méréleg számla 1913. dec. hó 31-én. Pasive — Teher

K f	K f
Cassa în numărar — Pénztári készlete 4,473.55	Capital social 600 buc. acții à K 100 — Részvénytőke 600 drb. à 100 K 60,000.—
Cambii de bancă — Bankszerű váltók 139,969.—	Fondul de rez. — Tartalék alap 6,941.86*
Imprumaturii hipotecare — Jelzálogos kölcsönök 25,854.—	Fondul de pens. — Nyugdíjalap 567.85
Imprumut. pe oblig. cu cavenți 31,199.50	Fond. de binefaceri și cultural Jótékony és művelődési alap 849.32
Kötelezvény kölcsönök kezesek mellett 600.—	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek 26,397.94
Acții — Részvények 15,752.—	Reescont — Visszeszámítás 70,615.89
Capital social neincassat — Benem folyt részvénytőke 50.—	Diversi creditorii — Különböleg hitelezők 47,824.31
Mobilier — Berendezés 100.— după amortizare — leírás után 50.—	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék 198.—
Interese restante — Hátralékos kamatok 5,521.11	Interese trans. anticip. — Előlegezett átmeneti kamatok 3,068.66
223,419.16	Profit curat — Tiszta nyereség 6,955.42
	223,419.16

* Cu dotația din ăstan face 9,500.—

Contul Profit și Pierdere.

Debit — Tartozik. Nyereség és veszteség számla. Credit — Követel.

K f	K f
Interese — Kamatok : pentru dep. spre fructif. — Betétek után 1,810.23	Interese — Kamatok : dela escont — le- számított váltók után 13,322.96
pentru reescont — Visszeszámított váltók után 6,875.31	dela imprumut. hi- pot. — Jelzálogos kölcsönök után 2,318.37
pentru alte impru- maturi — Más köl- csönök után 3,731.04	dela imprum. pe oblig. cu cavenți — kötelezvény köl- csönök után 8,053.75
Spese — Költségek : Salare — Fizetések 1,500.—	18,895.08
Chirie — Házbér 100.—	Provizioni și alte venituri — Jutalékok és más jövedelmek 4,468.23
Spese de brou — Irodai költség 664.55	
Porto postal — Postabér 70.46	
Marce de prezență Jelenléti díjak 66.—	2,401.01
Dări — Adók : Directă, comitatensă și comunală — Állami, megyei és községi 1,099.50	
10 % după inter. de depun. — Tőke- kamat adó 183.13	
Competințe de timbre — Bélyegilletők 57.87	1,340.30
Amortizare — Leírás din mobilier — le- írás a berendezésből 50.—	
Profit curat — Tiszta nyereség 6,955.42	
23,163.31	23,163.31

Ludoșul-mare, în 31 Decembrie 1913.

Ieronim Spornic m. p., director executiv.

Alexiu Stalcu m. p., casar.

DIRECȚIUNEA—AZ IGAZGATÓSÁG:

Nicolae Dobrotă m. p., președinte — elnök, Ioan Mărginean m. p.

A. Staicu m. p., I. Spornic m. p., Ilie Zidu m. p.

Ioan Bergizan m. p., Teodor Sărbu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele institutului. — Alólírott felügyelő bizottság jelen számlákat felülvizsgáltuk és azokat rendben és az intézet könyveivel összhangzásba találtuk.

Ludoșul-mare — Nagyludas, în 21 Februarie 1914.

Jacob Manuil m. p., președinte — elnök.

I. Staicu m. p.

Nicolae Mușu m. p.

G. Comșa m. p.

I. Neamțiu m. p.

Mai mult efect decât uleul de pește

are Emulsiunea-Uleul de pește al lui Scott. Explicarea zace într'aceea, că încercata Emulsiune alui Scott, pusă de mai multe decenii în circulațiune, a depărtat din ea părțile neplăcute ale uleiului de pește, precum mirosul greu și mișturarea îngreunătoare. Emulsiunea lui Scott e de fapt atât de ușoară la consumat, încât și copilul din leagăn o ia bucuros și astfel îi ușurează ieșirea dinților. Asemenea folosirea Emulsiunii lui Scott le asigură mlădițelor tinere întărire de oase și constituție sănătoasă, cele mai bune arme pentru lupta vieții în viitor.

De aceea nu dați copiilor uleu de pește, ci dați-le Emulsiunea lui Scott, care este dulce și smântânoasă și care are același efect atât vara cât și iarna.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil. De vânzare în toate farmaciile. Trimitându-se 50 fileri în mărci postale la adresa SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Wien, VII. și pe lângă provocare la ziarul acesta, să trimită prin o farmacie un pachet de probă gratuit 1309

După cum susține știința de azi, Odoi e dovedit ca cel mai bun mijloc pentru dinți și gură.

Prețul: sticlă mare K 2 — mică „ 1.25

Dentist

V. MUNTEAN

lipsește din Sibiu până la finea lunii Martie a. c.

1641

Pari de viie

Pari pentru hemei
Lemne de clădire
de diferite mărimi

tot felul de
scânduri

se vând zilnic în magazinul meu de lângă gara din Orlat 1612

A. GERSON
ORLAT (Szeben m.)

Mare succes

au inseratele în „Foia Poporului“ unde sunt cettite de mii de persoane de pretutindena din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligentă cât și popor.

De aceea „Foia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articoli ce trebuie persoanelor singurate sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“

Eu sunt fără îndoială în stare, prin mărfurile produse în fabrica mea, de-a mulțumi pe oricine cu marfă bună, pe lângă prețuri ieftine, serviciu solid și avantajos

LUMINI de ceară și stearină

pentru biserici, înmormântări, pomeni și parastase

Săpun pentru spălarea albiturilor și pentru toaletă etc.

Fabrica de săpun și lumini
mănată cu abur a lui

Meltzer in Sibiu

înființată la 1848

Prăvălie și magazin în strada Gușteritei
Filiale: Piața mică și strada Cisnădiei

Revanzătorii primesc rabat mare. — La cumpărări mai mari se fac și altor persoane cele mai moderate prețuri. Oferte și prețuri-curente se trimit la cerere gratis și franco. 1593

Pastă de dinți

KALODONT
Apă de gură

Dentist Virgil Muntean

SIBIU
Str. Urezului (Reisergasse) 17

Pune dinți
în cauciuc și de aur cu
prețuri moderate

Casă de vânzare

din mână liberă și scutită de dare pe 15 ani, se află în Sibiu, strada Verzilor (Krautgasse) Nr. 26. Doritorii să se adreseze la îngrijitorul caselor din Strada Cîsnădiei Nr. 7.

Moșie de vânzare.

În comuna Răvășel (Rovás, Rosch), să vinde din mână liberă o casă de cărămidă, zidită cam de 9 ani, la poziție foarte bună. Casa are 3 încăperi și pivniță, apoi șură, grajd, toate acoperite cu țiglă, curte, grădină, iar la hotar 10 lugăre pământ arător fără nici o greutate ori datorie. Ceied au dorință de-a reflecta să se adreseze la văduva Ana Brezai Nr. 9 în Răvășel (Rovas u. p. Mártonfalva, Nagyküküllő megye).

1637

Nu uita

stimate cetitor, — la comanda sau tot felul de alte cumpărări făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foilor noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ca acesta să te coste ceva mai mult.

Un contabil

mai în etate, dar necăsătorit, se caută pentru un birou comercial. A se adresa la C. Ivan în Pitești, România. 1590

Uimitor de ieftin!

710 buc. pentru numai cor. 3-75.

Un orologiu aurit minunat precizie „Anker” cu umbletul de 36 oare pe lângă garanția de 3 ani împreună cu lanț frumos, o cravată de mătase pentru domni, un ac masiv de cravată, care nu se rupe, 3 bucați batiste fine, un inel pentru domni cu piatră scumpă imitată, un spîț pentru țigări din spumă de mare imitat, o oglindă minunată de buzunar pentru toaletă, un aparat pentru fotografat la moment, un scobitor de dinți fin constituit din 4 părți, broșă pentru dame „Noutate” o păreche de bumbi de manchetă din aut double „Ideal” cu închizătoare patentată, un album minunat cu chipurile cele mai frumoase ale universului pentru cari fiecare trebuie să aibă interes, un colar minunat pentru dame din mărgelile orientale, cari nu se sparg, 20 obiecte fine pentru corespondență și încă 610 obiecte necesare pentru casă, toate laolaltă împreună cu orologiu, care singur valorează banii aceștia, costă numai cor 3-75. Trimiterea se face cu rambursă prin Export-Haus „LOUVRE” 1378

F. Windisch, Krakau Nr. M/28
nuretreCefimNB. on

Renume universal

are cunoscut de bunavreme ca „Sirena”, 14 cor. sau american double, color-coccolair ce merge 30 de oare. Prin cumpărarea întregii producții din acesta cunoscut, să aflu singur în posesia a puteri oferi pentru prețul grosului de ieftin de 4 cor. 50 buc. și o cetă oare, care poartă un emblemă prin care s'înțelege, astfel să nici nu se poate decorezi de un clas de aur, costă 100 cor. Pentru necasul regulat garanțat 5 ani. 1 bucată 4 cor. 50 bani, 2 bucați 3 cor. 60 bani. Mai departe oferim un clas Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La orice clas se alătură în cîștite un clas elegant aurit și nici un risc. Schimbarea a parocșii sau se lasă banii înapoi. Trimiterea cu rambursă pe la 1941

S. KOHANE. export de clasuri
Krakau. Sebastiangasse Nr. 13

Mașină de îmblățit

mănată cu motor de benzin, 4 puteri de cai, totul în stare bună, se află de vânzare pe lângă un preț foarte moderat la Ioan Fulea în Răhău Nr. 365 (Rehó, u. p. Szászsebes). 1463

Oleiu

din simburii de bostan, curat, pe lângă garanție, pentru mâncările de post. La dorință trimite de probă

Lengyel Sándor & Comp.,
Pankota. 1617

Medicii

declară ca cel mai bun mijloc contra tusei

Kaiser Caramelle
pectorale
cu cei „3 brazi”.

Milioane de persoane le folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât.

6100 atestate dela medici și privați, întărite prin notariul public garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase
1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani, se capătă în toate farmaciile și în cele mai multe drogerii și unde se află plăcatele. 1646

CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depuneri spre fructificare cu **5 și 5 1/2%** după mărimea sumei și termenul de abdicere. Darea de interese o plătește institutul.

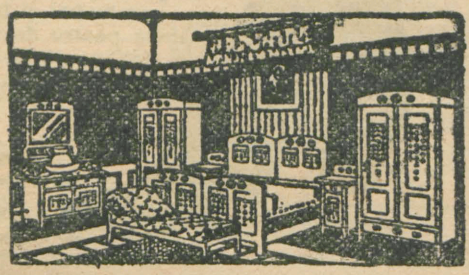
Direcțiunea

MOBILE

Inerate solid și conștientios ...

se pot comanda la
EMIL PETRUȚIU
Fabrică de mobile
SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sărui 37

Specialist în:
mobile de tot felul pentru tineri nou căsătoriți, mobilări de hoteluri, vile, institute, cafenele și restaurațiuni

Atelier propriu de tapiserie
Se lucrează după planuri artistice

— Telefon Nr. 47 —
cu legătură în com. întreg

KARL TITZ, pânzar în SIBIU, Rolligasse 4 — Poarta Ocnii

primește spre executare toate lucrările cari aparțin în branșa țesutului precum:
acoperitoare pe mese, ștergare, servete, covoare pe pat din lână de oale în diferite culori și mustre.
Șurțe din diferite materii colorate și învârgate, precum și din pânză. 1600
Serviciu conștientios și repede! — Prețuri solide!

Călbeaza

la oi, capre, porci și vite mari

(boi și vaci), se vindecă numai prin medicina probată a apotecarului **SIMON ONICIU** din **Abrud (Abrudbánya)**

O doză (porție) pentru o oaie costă 60 fileri.
O doză (porție) pentru vite mari, 3 coroane.

Onor. public e rugat, ca dintr'o comună să se unească mai mulți la comanda, căci plata poștei le vine așa mai ieftin. La comanda peste 100 coroane jumătate din preț să se trimită înainte. Comanda de probă nu se trimite mai puțin decât pentru zece oi. Comanda să pot face numai dela: **SIMON ONICIU, apotecar în ABRUD (Abrudbánya).**

Câteva din multele scrisori de mulțumită

„Medicina comandată dela DV. în contra călbezii pentru 600 oi din comuna Monorfalva, u. p. Nagysajó, a avut efectul cel mai bun și admirabil, așa că de-acum înainte suntem siguri, că din cauza acestui morbo năpraznic nu vom mai ajunge la saș de lemn, cum au ajuns mulți până acum. Exprimându-ne mulțumită din toată inima pentru această binefacere, recomandăm cu toată căldura acest leac celor ce ocupă cu oieritul. — Cu stima: Matei Flore, econom. Drăgan Petre m. p.

„Fiindcă medicina contra călbezii, ce am adus-o dela D-ta ne-a folosit, scăpându-ne de mari pagube, ce am fi avut în oi, cu bucurie ne-am hotărât să îți scriem și D-tale, că toate oile ni s'au vindecat deplin. Căutând într'o oaie tăiată, nu am aflat nici un fir de călbează viu. Toată călbeaza a fost moartă. Îndată ce le-am dat leacurile, au început să se curețe de călbează. Am căutat și în baliga oilor și am văzut fire de călbează moartă cu grămada. Acum sunt sănatoase, mănâncă bine și s'grase ca porcii. Toți câți am comandat leacuri dela D-ta, ne-am scăpat oile dela peire. Îți suntem foarte mulțumitori. Dumnezeu să te zărească D-le apotecar, că ne-ai făcut un mare bine cu leacurile D-tale de călbează. Pe mulții mântui dela săracie. Sfătuim pe toți câți au oi cu călbează, că dacă voiesc să le aibă și la vară, ori mai bine zis, dacă voiesc să nu păgubească cu ele, negreșit să comande dela D-ta leacuri de călbează”. — Găureni, 15 Febr. 1914. Dumitru Băcilă m. p. Petru Lupșa m. p. George Florea m. p. Petru Pălcău m. p. proprietari.

„Medicina comandată dela D-ta a avut rezultat bun la vitele de Schweitz; au și fătat în pace și ele încep a să intrămă, le-au folosit minunat, să trăiți la mulți ani și Vă doresc, ca Dumnezeu să Vă ajute a pregăti medicinile comandate, bine și degrabă”. — Vasile Pop m. p., din Ragla.

„Când le-am spus mai întâi proprietarilor de oi din comuna mea, că s'au aflat leac de călbează, au început a mă lua în râs toți, că nu mai cutezam a mai merge în vre-o crăsmă și pe drumuri, că tot de mine vorbeau. După ce au cercat și alții, mergeam a fală printre oameni și toți să rugau de mine să le dau pentru o oaie, două și mai multe, alții să le fac adresa. Vă rog deci leacuri încă pentru 45 de oi”. Ioan Juga m. p., Nr. 755, din Tilița.

„Am comandat de mustră medicină pentru 50 oi și am dovedit, că e foarte folositoare pentru călbează; am aflat călbeaza moartă, lăpădată în gnoiu, așadar mai fac o comandă pentru 155 de oi, aflându-o bună. — Petru Blajiu, 1. Ion m. p. Livezeni.

„Am făcut comanda pentru 70 de oi, aflându-o medicina foarte bună, fiindcă am făcut probă, tîind o oaie, din care le-am dat de mustră medicină, am aflat călbeaza moartă toată și eșită din Maiu pe maș. Vă mulțumesc frumos de medicină”. — Simeon Danciu I. George m. p., Livezeni.

„Am comandat dela D-Voastră leacuri pentru 10 oi de probă contra călbezii și le-am aflat de foarte mare însemnătate, la care vin a Vă mulțumi frumos pentru acest leac minunat, care are mare efect. Mai trimiteți-mi cât se poate mai curând încă pentru 100 de oi cu rambursă”. — Nicolae Prodan m. p., Poiana-Sibiului.

„Sunt foarte măgulitoare pentru mine spusele proprietarului Codar Andreiu din Meșterhaza despre invențiunea de mare importanță, aflată dela D-voastră contra călbezii. S'au dovedit de mult promițătoare pentru ajungerea scopului. Astfel stînd lucrurile, sunt aplicat a introduce medicina D-voastră pe domeniul baronului Kemény Kálmán din Marosvécs și a o întrebuința pentru vitele bolnave. Vă rog deci a-mi trimite pentru scoaterea călbezii medicină pentru 260 porci, 56 vite mari, 70 vite tinere până la 2 ani și 20 vite în este de 2 și 3 ani”. Magyary Károly m. p. directorul domeniului baron Kemény. (Traducere din ungurește.)

„Până azi în comuna noastră s'au mântuit 150 de oi de peire și 10 oameni de săracie în aceste zile de grea oriză financiară. Îmi exprim admirația față de invenția D-voastră, care va face, că în viitor oile vor muri numai de bătrâne. Să trăiți la mulți ani în folosul economilor oieri”. Simeon Nechita m. p. Suciul de jos (comitatul Solnoc-Dobăca).

„Lucrând cu medicina precum me-ați scris, m'am convins pe deplin, că sunt foarte bune găluștele și au mare efect de curățire, ceace pot să-ți dovedesc cu jurământ înaintea lui Dumnezeu și cu cât pot le dau stat oamenilor să nu li să prăpădească oile”. Ion Ivașcu m. p., Valea mare. 1563

NEIGE DE FLEURS

este cea mai nouă
științific lăcrată

Cremă pentru mâni și față

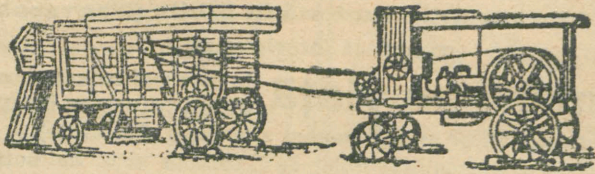
și cea mai bună mijloc de igienică a timpului prezent.

Tuba 80 fileri De vânzare în tot loc. Doza cor. 1-60

AGRICOLA

intreprindere de mașini
agricole și motoare

BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

Ce e
bun e și
ieftin!

Ce e
bun e și
ieftin!

Motoare de ulei brut original svedian și original Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.

Motoare de benzin și ulei brut pentru garnituri de fierat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit. 1371

Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslășiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

— **Correspondență românească.** —

Tot felul de mașini și curele

Tot felul de articole tehnice

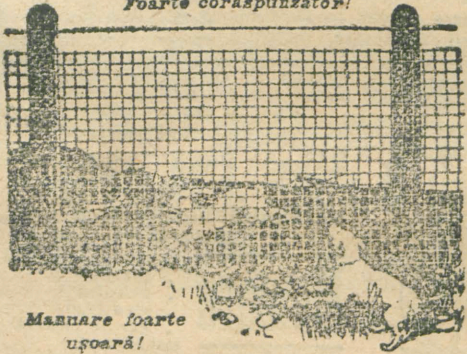
Ingrădituri

nimitor de ieftine!

Invențiune
senzațională!

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc superioritatea neîntrecută a

Foarte corect și sigur!

Manuare foarte ușoară!

== **impletiturii** ==

„HUNGARIA“

Să fabrică numai din sârmă sulfată cu zinc. Prețul per metru cvadrat 32 f și mai sus.

Să poate procura la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker

fabrică de sârmă, de ingradituri din impletituri și de gratii
Budapesta VIII, Ūllői út 43/54

— Serviciu ieftin, repede și conștientos. — Proșeurant ilustrat, gratis și franco. —

Beutură excelentă și cu gust bun care produce sânge. Recomandă de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență. Influențează producerea sângelui, întărind mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3-50, una mică Cor. 2-—. Se capătă în toate apotecile. 1118

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu.

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

Noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: **Sacko, Jaquete și haine de salon,** cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglan“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni proșii și teologi absoveniți. — În cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articole de uniformă, după prescripție croitoră cea mai nouă.

Resturi de Moravia Roșii de dame din Loden

sunt ieftine și se află în cea mai bună calitate numai la firma

F. Ingrosser Webwarenzeugung

JOSEF MASIK

în INGRWITZ, Mähren (Austria).

Aceste stoffe de Loden sunt o marfă minimească pentru pardisiuri, de carora sunt foarte lalele de dame. — Cereți clarit. 1232

Correspondență scrisă

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188

Postsparcassa ung. 29.349

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**
directorul executiv al „Albinei“
și prezidentul „Solidarității“

Banca generală de asigurare

face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei. Toate aceste asigurări BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat 423

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății

BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE

dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare. Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

Banca generală de asigurare
Sibiu-Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“

Depozit bogat sortat!

1305

A. Henrich & W. Müller

Prima fabrică de piele sibiană

Sibiu, Bachgasse Nr. 3—5,

și recomandă fabricatele lor precum: tălpi pentru opinci din piei întregi de boi și bivoli, Vaches-Croupions și tălpi de bivoli cu margini și fără margini în diferite calități.

Mai departe se află în depozitul fabricii un mare asortiment în Părechi de opinci tăiate pentru femei, bărbați și copii. Brandsohlkipsen și diferite bucați de tălpi căzute. Piei de vacă de vachs, lucii sau și în pregătirea lor Pittlinguri de vachs, Kipse de vachs, Piei de vițel de vachs,

Piei crepate de vachs, Boxpittlinge, Mastboxe, Roxcali, Chevreaux în diferite fărbi și fabricate. Piei de oaie în fărbi diverse. Căptușeli de oaie. Asortiment bogat în toate necesitățile aparținătoare pantofăritului și cismăritului și în calapoade.

— **Călcăie de gumă.** —

Disevite lacuri, creme și mijloace pentru conservarea ghetelor. În despărțământul nostru propriu să pregătesc, la dorință și după măsură, toate părțile de sus la ghetă (fețe) prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri
solide!

Fabricate
proprii!

Serviciu conștient exact!

„Compagnie Generale Transatlantique“

Linia Franceză

Linie regulată directă
de vapoare repezi

Havre—Newyork și Canada

preste Basel (Elveția) și Paris

Cancelaria: BUDAPEST, VII, Baros-tér 15

Telefon:
Józsai 14-07

La comanda dela orice firme, despre care ai aflat din Foaie, să amintesti totdeauna, că ai cetit inseratul respectiv în „Foaia Poporului“ ca astfel să îți servă bine, grabnic și ieftin